

KÖZÉLETRŐL ÉS KULTÚRÁRÓL SALGÓTARJÁNBAN 2006 / 1 PRÓBASZÁMI

TARJANI VÁROS
LAKÓ

Üdvözlét

Salgótarjánból

FOTÓ: KOVÁCS BODOR SÁNDOR

TARTALOM

KÖSZÖNTŐ

4 KEDVES OLVASÓ!

KÖZÉLET

5 A LAPALAPÍTÓ SZERETI A KIHÍVÁSOKAT

VÉLEMÉNY

9 A VENDÉG SZERETI SALGÓTARJÁNT

IDEGENFORGALOM

11 „MOSTAN TÉLISPORT-KÖZPONT RÓL ÁLMODUNK...”

ZENE

16 DICKY FIA, A DÍSZPOLGÁR GITÁRKIRÁLY

18 „OTT FOGSZ MAJD SÍRNI...”

OKTATÁS

20 ALKOTNI SZABADON!

PORTRÉ

24 EDIT NÉNI, KÖNYVESPOLC, VERTICH SZÍNPAD STÚDIÓ

27 NEM A KATEDRA MÉRETE A TANÁR TEKINTÉLYE

A TERMÉSZET VILÁGA

29 NE VÁRJUNK CSODÁKAT A TURIZMUSTÓL?

SPORT

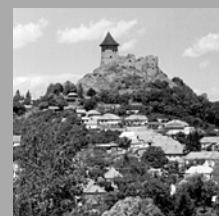
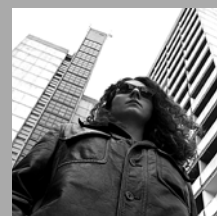
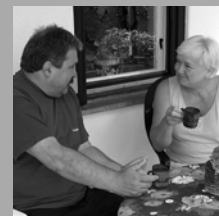
32 SIMONÉK

KULTÚRA, NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

36 ÖRÜLNI KELL JÓ HÍRÜNKNEK

37 A SALGÓTARJÁNI FOTÓKLUB ERŐSÖDŐ HELYE EURÓPÁBAN

38 KINŐTTE MAGÁT A CEREDI MŰVÉSZTELEP

TARJÁNI VÁROSLAKÓ ■ Közéletről és kultúráról Salgótarjában ■ (mutatványszám) ■ I. évfolyam 1. szám (Próbaszám) ■ ISSN szám folyamatban

Lapalapító:

Ercsényi Ferenc

Szerkeszti

a szerkesztőbizottság

Főszerkesztő:

Vaskor István

Szerkesztőbizottsági tagok:

Balás Róbert

Kovács Bodor Sándor

Mezei István

Szabó Gy. Sándor

Tervezőszerkesztő:

Kalcsó István

Borító:

Kovács Bodor Sándor

Kiadja:

PRomo-line Média- és Reklámiroda, Salgótarján
az ügyvezető

Felelős kiadó:

3104 Salgótarján, Hősök útja 10/a.

Postacím:

Hír-Ász Kft., Balassagyarmat

Nyomda munkálatok:

Hajdú József

Felelős vezető:**Köszönet a lapszám elkészítésében nyújtott segítségéért**

Bővíz Sándornénak, Fűrjesi Csabának, Homoga Józsefnek, Homogáné Tóth Ilonának, Hell Istvánnak, Kerner Editnek, Szabó Jánosnak és T. Pataki Lászlónak.

KEDVES OLVASÓ!

Az ember mindig örömmel és kíváncsisággal veszi kezébe egy induló újság, folyóirat első számát.

Különösen így van ez akkor, ha a megjelenő lap a szűkebb pátriájáról, ez esetben nagy családjáról, a saját városáról, annak életéről kíván rendszeresen hírt adni.

A salgótarjáni „Tarjáni Városlakó” című lap az alapító szándéka szerint kulturális, közéleti periodikaként jegyzi magát. Hiánypótló a maga nemében, hiszen Salgótarjánnak jelenleg nincs ilyen típusú kiadványa.

Nemcsak polgármesterként, de egyszerű városlakóként is nagy örömmel konstatáltam a lap elindulását. Úgy gondolom, ebbéli örömömben nem vagyok egyedül, mert biztosra veszem, hogy városunk polgárai is így vannak ezzel és többségük átérzi ennek a pillanatnak a helyi kultúrtörténeti jelentőségét.

Ugyanis, pontosan az elindulás tényéből is kiolvasható abbéli reményünk, hogy városi identitásunk, otthonosság érzetünk, közösségi életünk szellemi-lelki építőelemévé válhat ez a most induló lap.

Kívánom, hogy legyen minél több jól felkészült újságírója, munkatársa, legyenek bőkezű, a gondtalan működést biztosítani tudó mecénásai. És nem utolsósorban, kívánok sok érdeklődő olvasót, akik időről-időre izgalommal várják a megjelenő számokat, a városi közletről, a társasági és kulturális élet híreiről, a város szellemi életéről, annak folyamatairól, jelenségeiről, eseményeiről és személyiségeiről szóló „tudósításokat”. Egy szóval, kívánok a Szerkesztőségnek minél több olyan városlakót, akik szeretni fogják a salgótarjáni „Városlakó”-t!

Pusztai Béla
polgármester

A LAPALAPÍTÓ SZERETI A KIHÍVÁSOKAT

> HELL ISTVÁN

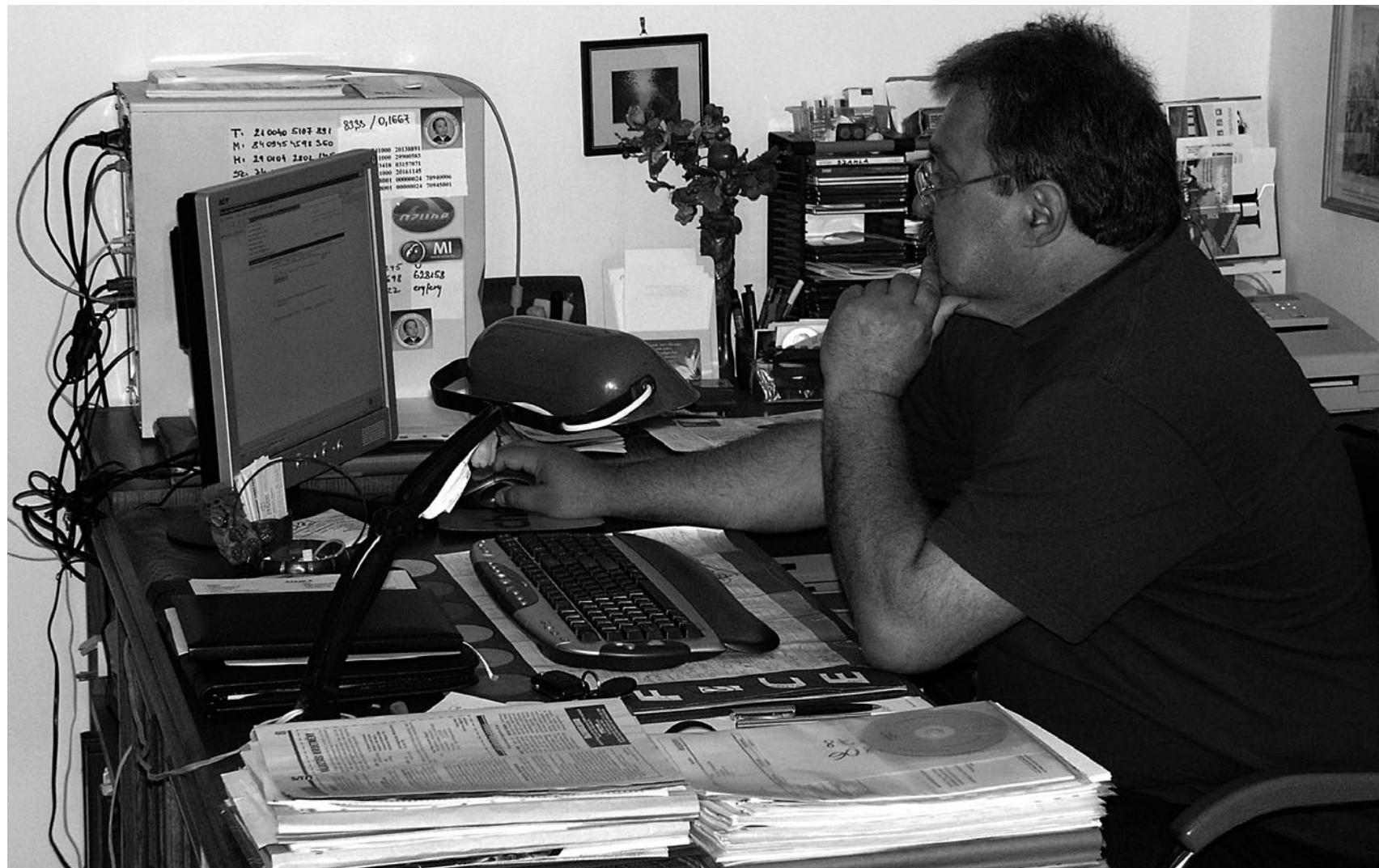

A közéletiségnek nem csak az előnyeit kell jól megélni, adni is kell annak a közösségnek, amelynek a bizalmát élvezed. E szellemben alakult meg egyebek mellett a Zagyvapálfalváiért Baráti Kör is, hiszen a városrészen a közösségi terek beszűkülését követően nagyon hiányzott egy új tér, egy új formáció, egy új közösség, ahol a helyi, lokális ügyeink, a mindennapjaink, de ha úgy tetszik mi magunk váltunk főszereplőkké. S mi ennek a titka? Ki kell találni a magunk jövőképét, aztán ezt jó alaposan átbeszélni és utána nincs már más hátra, mint együtt és összefogással megvalósítani mindezt. E gondolatokat vallja Ercsényi Ferenc, aki a TARJÁNI VÁROSLAKÓ című lap alapítója, szándékai szerint egy, a mindennapjaink problémáira, örömeire, büszkeségeinkre, netán kudarcainkra, személyiségeink sikereire, közös terveinkre fogékony, azokat méltó módon bemutató élvezetes folyóirat megálmodója. Lapunk első interjúja természetesen vele készült.

■ Hogyan jut eszébe ma valakinek Salgótarjánban folyóiratot alapítani?

Visszakérdezek jó? Hogyan jut eszébe ma bárkinek az erdő közepére zenei koncerteket szervezni, hogyan jut eszébe ma bárkinek egy kis színházi stúdiót gründolni, vagy hogyan jut eszébe ma bárkinek is – mondjuk éppen Zagyvarónán – évente egy alkalommal egy nagy szabadtéri zenés bulit megálmodni? Persze nem akarom megkerülni a választ, ezért vágunk bele. Szerintem valami újat kitalálni, újat létrehozni egyrészt fantasztikusan jó és izgalmas, másrészt pedig egy közéleti embernek talán kötelessége is.

■ FOTÓ: KOVÁCS BODOR SÁNDOR

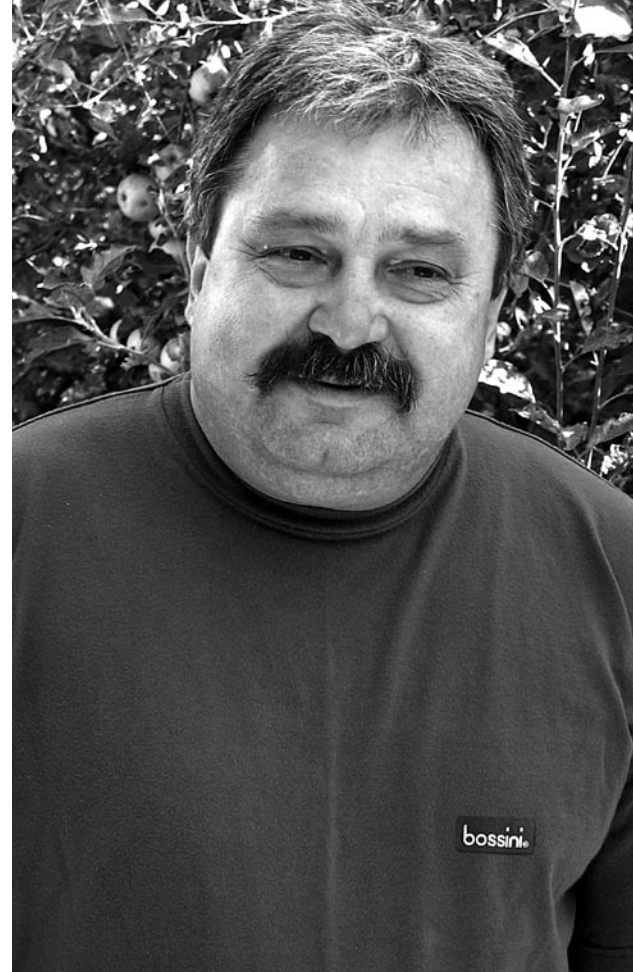
Jó, mert alkottál, létrehoztál valami maradandót, amit más előtted még nem csinált. Alkalmasint ezért még büszke is lehetsz magadra. Szerintem ez egy egészséges motiváció, erre pedig szüksége van időnként egy gondolkodó alaknak. Ugyanakkor izgalmas, mert hatalmas bizonyítási kényszer van rajtad. Ez elsősorban magad felé nyilvánul meg, de nyilván a társaidnak is szeretnél megfelelni. Szerintem egyben kötelesség is, mert egy relatíve kisváros közéleti embereinek sokkal nagyobb a felelősségük, mint amit én ma Salgótarjánban tapasztalok. A közéletiségnek nem csak az előnyeit kell jól megélni, adni is kell annak a közösségnek, amelynek a bizalmát élvezed. Én például úgy gondoltam, hogy a városból hiányzott egy ilyen típusú folyóirat. Hiányzott, mert nem volt meg az a terep, az a felület, ahol egy-egy közéleti témát, olyat, ami tényleg fontos a város jelene, jövője vagy akár a múltja szempontjából alaposan ki lehetett volna elemezni. Hiányzott, tehát megcsináltuk.

EGYMÁS MELLETT

■ És a városban vagy a megyében megjelenő nyomtatott médiák nem alkalmasak erre?

Szerintem nagyon jók, én legalább is szeretem őket. Ám más a funkciójuk, mindegyikük betölti azt a szerepet, amire hivatott. A Nógrád Megyei Hírlap remekül szolgáltatja a napi és aktuális információkat, a Palócföld kielégíti mindazokat az igényeket, amelyeket egy irodalmi folyóirattal szemben támaszthatunk. A különböző lakóterületi, városrészi időszakos lapok adják az általában szűkebb helyi híreket, a kereskedelmi újságok pedig nyilvánvalóan a fogyasztói szokások kielégítésére specializálódtak, bár itt a Szuperinfó esetében már érzékelhető egy közismerten jól fogadott, az olvasók által megkedvelt elmozdulás, a Plusz nevű melléklettel.

A TARJÁNI VÁROSLAKÓ nem lehet és nem is lesz az ő versenytársuk. Azt szeretném, ha egy elemző, a mindennapjaink problémáira, örömeire, büszkeségeinkre, netán kudarcainkra, személyiségeink sikereire, közös terveinkre fogékony, azokat méltó módon bemutató élvezetes folyóirattá válnánk. Olyanná, amelyet nem dobunk ki, ha elolvastuk, hanem eltesszük és időnként elő-elővesszük és, újra olvassuk egy-egy írását. Tehát: nem egymás ellen, hanem egymás mellett!

■ Mennyire tervezed a politikát „behúzni” a lapba?

Csak amennyire muszáj. Én azt szeretném, ha a lapnak a hangvétele alapvetően liberális lenne. Nem csak azért, mert én magam liberális vagyok, hanem azért, mert különböző nézeteket és véleményeket ütköztetni, ha lehet minden szempontból megvizsgálni és bemutatni, nos szerintem az meglehetősen liberális megközelítés és szándék. Egyébként a politika ma megkerülhetetlen, mert az életünket áthatja a politika. Ezt lehet szeretni vagy nem szeretni, de nem tudomásul venni, az struccpolitika. No, már a szóban is benne van a politika, látod?! De vissza a lényegre: persze nagy a különbség a napi politika időnkénti tényleg visszataszító acsarkodása és a hosszú távú, felelős politizálás között. Az elsöre nincs szükségünk, a második viszont fontos, mert a sorsunk függ tőle. Röviden fogalmazva: a színvonalatlan veszekedést hagyjuk, de az értelmes előremutató vitát azért vállaljuk be.

■ Hogy állt össze a szerzőgárda, miért éppen ezekből az emberekből áll a stáb?

Egyszerű a válasz: ők a barátaim. Teljesen nyilvánvaló, hogy amikor belefogsz egy ilyen, egyébként kifejezetten nagy, összetett és embert próbáló kezdeményezésbe, akkor először a barátaidat keresed meg és kéred fel őket az együttműködésre, a segítségre. Mindjárt hozzáteszem, hogy nem csalódtam bennük, mindenki az első szóra és őszinte örömmel mondott igent. Megvan tehát és erős az a bizalmi tőke,

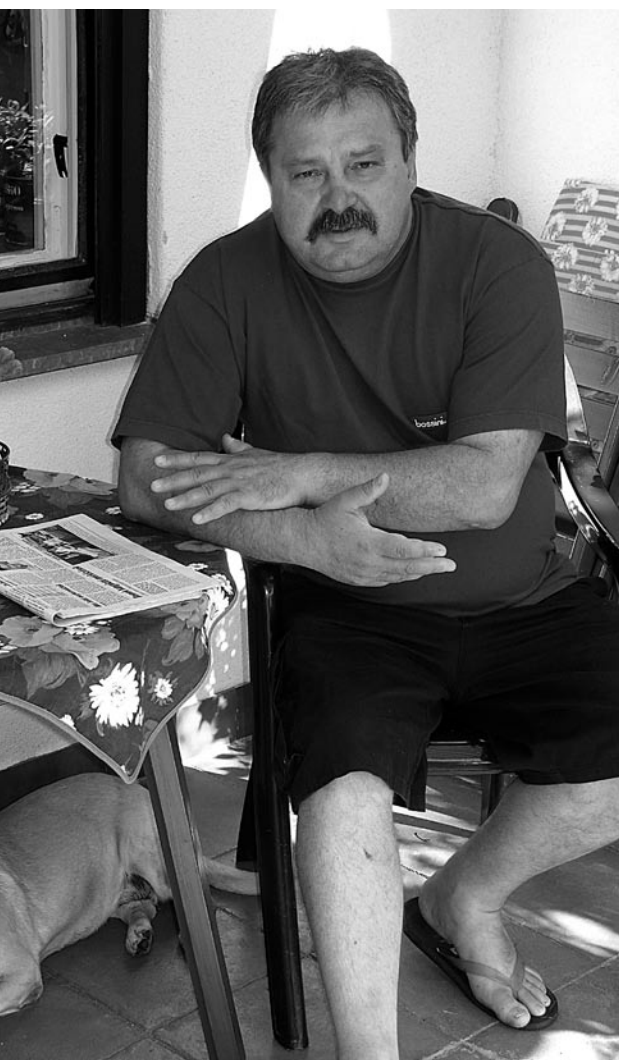

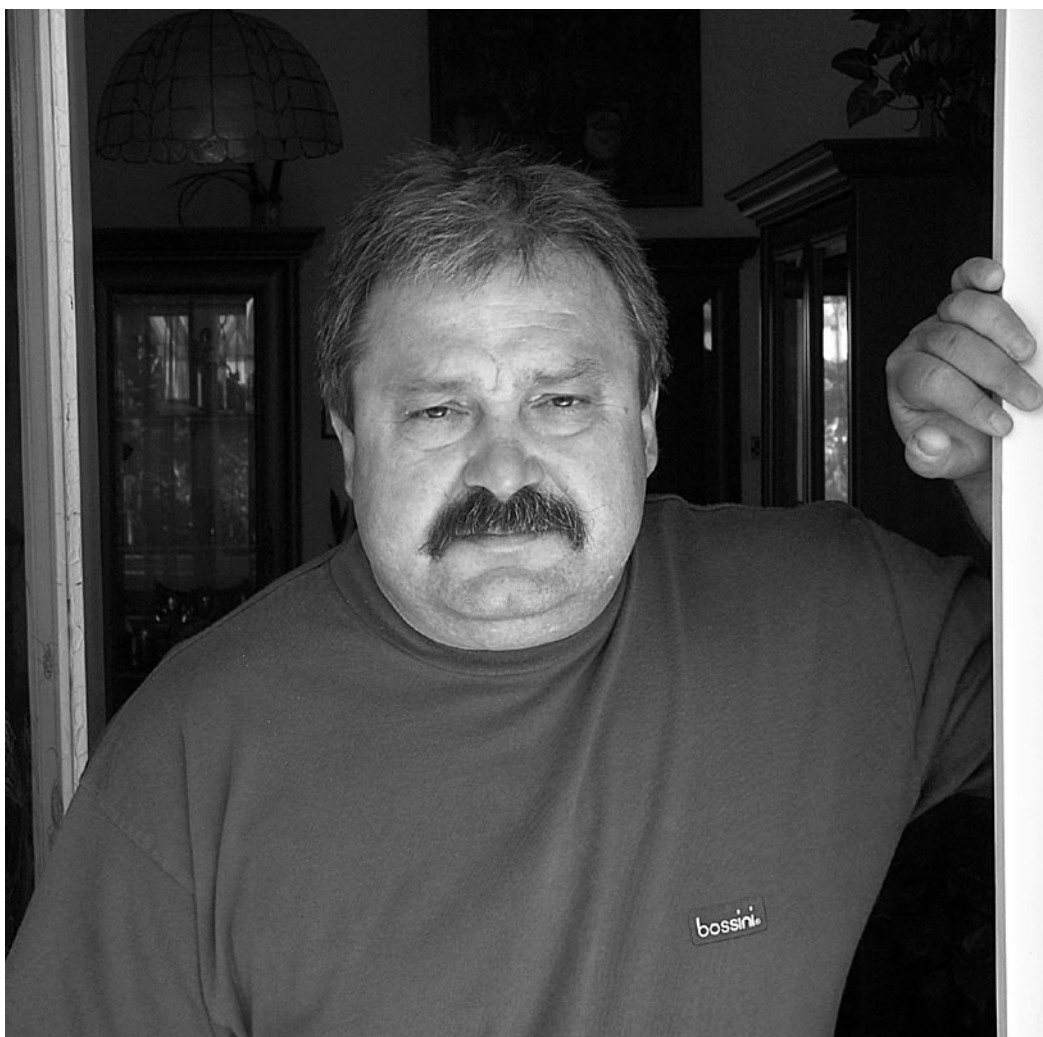
ami elengedhetetlenül fontos, megvan a szakértelem, hiszen csupa „jótollú” és „jószerű” ember rakta össze az első számot. Én persze azért remélem, sőt biztos vagyok abban, hogy ez a kör bővülni fog. Anélkül természetesen, hogy nevetek mondanék: szerintem ebben a városban fantasztikusan nagy képességű „írástudók” élnek és dolgoznak. Szükség lesz rájuk, a tudásukra, a gondolataikra, arra a szellemi kapacitásra, amivel ők is bírnak. Itt kérek tőlük elnézést, de a terjedelmi korlátok miatt az első számnál még nem tudtuk a munkába, az alkotásba bevonni őket. De ami késik, az nem múlik!

OPTIMIZMUS SZÜKSÉGES

■ A beszélgetés elején valami olyasmit, mondtál, hogy szereted az új kihívásokat. Bizonyítsd be, mondjál valamit, ami újdonság is és a nevedhez is köthető.

Óh, hát több is az eszembe jut, de kezdjük az elején. Nagy és igencsak új kezdeményezés volt, amikor beveztettem a helyi adók célzott felhasználását. A helyi adók 10-10 %-át meg lehetett „címkezni” egy-egy sport, illetve kulturális cél, vagy egyesület támogatására, finanszírozására. Vagyis az adózók eldönthették, hogy az általuk befizetett adó egy részét a város mire fordítsa. Ugye milyen buta dolog? Az első év szinte természetes döccenői után remekül működött. Szerintem a város összes sportvezetője örülne, ha ma is élne ez a rendszer. Ebből következik sajnós, hogy ma már nem működik, de ez már egy másik történet. Csak halkán jelzem, hogy a modellünk kísértetiesen hasonlított a később bevezetett, de országosan ma is alkalmazott, az szja-fizetésnél bevált 1 %-os rendszerre. Még halkabban jelzem: nem véletlenül. De legalább ilyen fontos volt számomra a Zagyvapálfalvái Baráti Kör megalapítása, élete és története. A közösségi terek beszükülését követően nagyon hiányzott egy új tér, egy új formáció, egy új közösség (a meglevőkön túl!), ahol a helyi, lokális ügyeink, a mindennapjaink, de ha úgy tetszik mi magunk váltunk főszereplőkké. Szinte elsőként alakultunk meg a városban, hívtunk életre számtalan új helyi kezdeményezést, nekünk volt elsőként helyi újságunk, klubunk és nekünk voltak elsőként helyi nagyrendezvényeink. És hogy nem csak én éreztem így, arra bizonyíték a ZBK mai tevékenysége. Több mint 10 év után új lendületet kapva egyre markánsabb az egyesület élete. Ilyen nagyon fontos újdonság volt az életemben a Z-PONT Klub léte, egyáltalán a kiharcolása. Egy olyan klubról beszélünk, amelyben például Zagyvapálfalván vagy 20 év szünet után újra profi színházi előadást tudtunk szervezni. Egyébként talán a ZBK inspirálta ezt az újságot is. Történt ugyanis, hogy olyan 7-8 évig voltam a ZBK alapítójaként és megálmodójaként annak első elnöke is. Azt szokták mondani, hogy a hetedik év a vízvonalató, nos ez tényleg igazgá vált ebben az esetben. Egy kicsit ugyanis belefáradtam az egyesület vezetésébe, a mindennapok rutinmunkája már egyrészt fásasztott, másrészt nem tudtam én sem az ottani barátainknak annyi inspirációt adni, amennyire szükség volt. Lemondtam tehát és ez egy darabig jó volt, mert tényleg hátradóhíttam, én voltam a vendég, a látogató, engem hívtak és nem én hívtam másokat. Azt persze tudtam, hogy valamit majd csinálni fogok a ZBK mellett és helyett, csak egyet nem tudtam pontosan, azt hogy ez az aktivitás mikor kezd majd nagyon hiányozni. Most jött el ez az idő és itt a formája!

■ Mondjál valami a családoдрól!

Szerintem abszolút hétköznapi családom van. Azon kívül, hogy számomra a legszeretettebbek, nincsen bennük semmi különös. Az első házasságomból van egy szép kislányom, aki már nem is olyan kicsi, hiszen nemrégiben két unokával gazdagította a családot. A második házasságom maga a tökéletes párcapcsolat, kiegyensúlyozott és békés, harmonikus élet. Feleségemre nagy teher hárul, hiszen neki kell biztosítani a háttérrel, az otthon nyugalomát. Csak köszönettel tartozom neki, hiszen tökéletesen oldja meg ezt az egyébként nagyon nehéz feladatot. Rossz, hogy a nagyobb családi „bulikon” egyre kevesebb az idősebb rokon és családtag, de az ő hiányukat igyekeznek pótolni, a kicsik, a gyerekek. Múltkor tizenegyen szaladgáltak a kertben, mit mondjak, a felnőtteknek volt mire figyelni!

■ Hogy látod a város jövőjét? Optimista vagy pesszimista jövőképet vázolysz fel?

Egy, a közéletben szerepet vállaló ember nem lehet pesszimista, neki akkor is optimistának kell lennie, ha egyidejűleg látja a rengeteg negatívumot is. Nem szabad ábrándokat kergetni, nem szabad senkit felelőtlen ígérekkel csábítani, nem szabad az eget rózsaszínűre festeni, de a múlton sem szabad keseregni és főleg tilos a múltba révedni. Kötelező viszont a jobb jövő érdekében a megoldásokat keresni. Márpedig aki a jövőt tervezi, aki megoldások után kutat, az optimista. Nekem ez egyébként hálás szerep, mert én alapvetően és genetikailag vagyok optimista. Az életem minden pontján és minden szituációjában inkább kerestem és keresem a rosszban is a jót, és nem a levesben a hajszálat. Természetesen meg kell érteni azokat is, akiknek bizony manapság nincs okuk a derűlátásra és a jövőbe vetett hitük sem ennyire egyértelmű. Sajnos sokan vannak és sajnos nem ok nélkül, akik nem bíznak a jövőben. Rajtuk kötelességünk segíteni és nem kizárólag fizikailag, materiálisan, hanem –és ez legalább olyan fontos – a z elkeseredettség oldásával, derűvel, jó szóval, biztatással.

Én sem vagyok persze mindig jókedvű, nekem is vannak rossz napjaim, engem is érnek olyan „élmények”, melyek hatására legszívesebben törnék-zúznék. A közélet szférájában maradván például kifejezetten zavar az esztelen rongálás. Kevés dologtól vagyok olyan rosszkedvű, ritkán látom sötétebben a jövőt, mint amikor összetört buszmegállókkal, eszement szemetteléssel, másokat súlyosan zavaró civilizálatlan emberi magatartással szembesülök. Nem tagadom, ilyenkor egy kicsit azért elvesztem az eredendő optimizmusomat, ami aztán persze mindig és szerencsére visszatér.

„HISZEM A JÖVŐT”

Ami a város jövőjét illeti természetesen szintén bízom és hiszem a jövőt. Nincs okom kételkedni, mert érzem és ismerem sokak jó szándékát, erős akarását, bölcs tennivágyását. Tudom, hogy most részben trendi, részben kényszer innen elmenni, de azt is tudom, hogy rengeteg értelmes és jó szándékú ember képzelel el a saját és családja jövőjét továbbra is itt, Salgótarjánban. Csak ki kell találni a közös jövőképet, aztán ezt jó alaposan átbeszélni és utána nincs már más hátra, mint együtt és összefogással meg is valósítani mindent. Nem túl bonyolult dolog ám ez!

Egy viszont biztos: soha a világtörténelemben rosszkedvűen, veszekedve, indulatból soha nem alkotott még senki sem maradandót és főleg nem alkotott hasznosat. Indulatok helyett érzelmeket, rosszkedv helyett több mosolyt, a veszekedés helyett pedig vitát, a vita után pedig közös akaratot javaslok.

A VENDÉG SZERETI SALGÓTARJÁNT

> HELL ISTVÁN

Történelmileg úgy alakult, hogy e sorok írója sokfelé járt, sőt lakott már Magyarországon (és sokfelé utazott külföldön is), amíg pár évvel ezelőtt a budapesti Józsefvárosba költözött. „It's a wonderful world”, a világ gyönyörű – mondhatom Luis Armstrong dalszövegével. Éppen az benne (mármint a világban) a csodálatos, hogy sokféle, sokszínű, egymás mellett és egymással kölcsönhatásban élő etnikai, világnézeti, regionális és más kultúrák és szubkultúrák bonyolult szövevénye. Persze hogy más érzés egy párizsi kávéházban éjszakázni öreg trockista forradalmárokkal és újságírókkal, mint a jereváni piacon olyan „igazi” rablópórást enni, amelyet szárított tehéntrágyán sütöttek, és ez különös zamatot ad neki. És persze más íze van az öcsödi – azóta megszűnt – cigánytelepen, a Gödörközben Huttyám és Annus sündisznópörköltjének, mint a washingtoni – tulajdonképpen kisvárosi – Georgetown marhahúsos szendvicisének, vagy a meleg – homoszexuális, szívdaráló színű zászlót lobogtató – kávéházak „vörös sörének” (red beer) a 15. és a 17. utca környékén. A maga nemében

mindegyik „igazi”, mint Közép-Oroszországban a kvasz és a nyírfalé (berjozovij szok). Röviden: a világ mindenütt „igazi” és gyönyörű.

Itt, Nógrádban, a Karancs és a Medves alján a vargányagomba az „igazi”. A vendég, aki Budapestről jár ide a hétvégi telkére, talán a Tesco bejáratánál találkozik vele először, ahol egy fiatal cigány férfi árulja tele vödörrel, amíg el nem kergetik a parkoló autók közé. (De megfelelő időjárás esetén vehetünk „igazit” a vasútállomáson és a piac bejáratánál is, csempészett viperával – azaz elektromos sokkolóval –, szlovák boroviczkával és tejsokival, román „pamut” férfizoknival, rózsaszín női bundabugyival és hasonló alkalmi árukkal egyetemben.)

A vendég körülbelül 30 éve tudja, hogy itt – konkrétan a Somoskő környéki erdőben – a vargányagomba az „igazi”. Akkor egy helyi rajztanárral szedtünk gombát itt éhezõ diáktársunknak és feleségének. Az egykori rajztanárral ma híres, díjakkal jutalmazott festõmûvész, sõt „mûvészprofesszor”.

A vendég, nem lévén itt, Salgótarjánban sem lakása, sem hivatalos „illetõsége”, csak kívülrõl ismeri a várost: az utcákat, egy-két sörözõt, és ismerõsöket, barátokat, akikkel ilyen helyeken lehet összefutni. Egy politikus, egy tanár, egy bíró és egy joghallgató, új, esetleg alkalmi, futó ismeretségek. A vendég szereti ezeket az utcákat, a jól megtervezett, már-már felvidéki nyaralóhelyhez hasonlító várost. Elképedve nézegeti az elhagyott gyártelepet, a város környéki telkeken még itt-ott fellelhetõ csilléket, amelyekben ma esõvizet tárolnak: egy megszánt világ rekvizitumait. Salgótarján és környéke a rendszerváltással katarzison esett át, s a katarzis után egyszerre maradt az itt élõkben valami halvány felszabadultság és még halványabb fájdalom. Sok a szegény, és a szegények és gazdagok között igazságtalanul van elosztva a pigment, a bõr színezõanyaga: túl sok a szegények (az aluliskolázottak, a munkanélküliek, a bûnelkövetõk, a betegek) között a cigány, és kevesebb a pigmenthiányos gádzsó.

Ha már itt tartunk: Nógrádban élnek az ország legkülönlegesebb „magyarcigányai” is. Tudnivaló, hogy az ország romungrói (rom: cigány, ungro: magyar) már vagy száz éve nem, vagy alig beszélnek cigányul, ellentétben az úgynevezett „oláh-cigányokkal” (vlashiko rom). De Nógrád különleges, itt még vannak családok, akik beszélik a már szinte kihalt kárpáti cigány dialektust, amelybõl sok magyar szó is származik. Nemcsak a kaja meg a pia, a csaj és csávó, hanem a verda (verda: kocsi) és hóhányó is (hohamno, hohano: csaló, hazudós, semmikellõ). Egy, a környékrõl származó cigány színésznõvel és édesanyjával pár éve a Magyar Televízió egyik stúdiójában beszélgettem errõl.

Valójában nem ismerem jól Salgótarján gazdasági helyzetét, lehetõségeit, de nagyon bizakodom abban, hogy másfél évtizeddel a rendszerváltás után némi ipari-gazdasági szerkezetváltással új arculattal születik újjá a megyeszékhely. A város nagyon alkalmas arra, hogy idegenforgalmi és kereskedelmi központ legyen: a somosóújfalui határátkelõ az egyesült Európában már nem elválaszt, hanem – ahogy mondani szokás – összeköt. Nagy jövõje lehet itt az oktatásnak, a tudományos kutatásnak, a kulturális életnek, a mûvészeteknek is. Mindez nemcsak pénzkérdés, elsõsorban inkább a bátor szemléletváltás kérdése. Talán még nyitottabb lehetne a város. Talán lehetne itt-ott egy-egy internet-kávéház (most a könyvtárban lehet internetezni), talán lehetne informatívabb és interaktívabb a megyei lap, élõbb a helyi kommunikáció.

Az utóbbi években gyakran megfordultam a kelet-franciaországi Strasbourgban. Az elzászi városból a Rajnán (és a Rajna-csatornákon) keresztül a németországi határ „légiesülése” óta helyijáratú autóbusz jár át a legközelebbi német városba, amelyen sokan járnak egyszerű helyi buszjeggyel vagy bérlettel dolgozni és bevásárolni a közeli német kisvárosba, Kehlbe, és onnan Strasbourgba. (Kehl vasútállomásán keresztül menekült el a náci birodalomból a híres bécsi pszichoanalitikus, Siegmund Freud a vészorszak idején.) Talán megoldható lenne, hogy hasonló helyijárat közlekedjen Salgótarján és a szlovákiai Fülek között is: talán még a nyomornegyed közepébe állított füleki vár is megmenthetõ volna a könnyebb közlekedéssel. A budapesti embernek Salgótarján és környéke: a vidék üdesége. Igaz, a közelben található Magyarország leghidegebb pontja, a környék kiskertjei mégis tele vannak roskadozó gyümölcsfákkal és zöldségnövényekkel. A budapesti ember szeret vidéki lenni: metszeni a gyümölcsfákat és a szõlõt, kapálni és permetezni, hajnaltól késõ estig madárhangokat hallgatni, délben kakukkot és szarkacserregést, este tücsökciripelést, forró májusi éjszakákon delíriumba esett fülemilét, és szeret a Nagyöncöl, a Kassziopeia és Drakón alatt sötét vörösbort szürcsölni a város környéki kertben. A vendég szereti Salgótarját.

„MOSTAN TÉLISPORT- KÖZPONTRÓL ÁLMODUNK...”

► BALÁS RÓBERT

Hogyan lehetne Salgótarján környékét a téli sportok hazai központjává tenni? Ez a kérdés évtizedek óta, sokakat izgat a nógrádi megyeszékhelyen. Sokan és gyakran elmondták már – közöttük igen nagy emberek –, hogy a városkörnyéki hegyek rendkívül jó adottságokkal rendelkeznek a síelésre, szánkózásra. A korábbi időszakban rendkívül eredményes síszakosztály működött a városban, amelynek sportolói számolatlanul szállították az érmeiket az országos bajnokságokról, sőt olimpikonok is kerültek ki a csapatból. Az sem utolsó szempont, hogy a téli sportolási lehetőségek kibővítése a helyi idegenforgalmat is felfröcskölthetné, amely jelentős jövedelmet hozhatna a gazdasági válsággal küszködő térségnek. Igen ám, de jelenleg a környék egykori kedvelt – igaz, már akkor is szerény – télisportlétesítményei szinte egytől egyig romokban hevernek, vagy távolról sem felelnek meg a mai kor követelményeinek. Azaz, jelentős befektetésre lenne szükség ahhoz, hogy a téli sportközpont szerepére pályázhassunk.

No, de hol kezdjük a fejlesztéseket? Az alábbiakban megkérdezett szakemberek közül voltak, akik a korábban népszerű, de ma már eléggé leromlott állagú eresztvényi, salgói sí- és szánkópályákat fejlesztenék, míg mások azt látnák üdvöztetőnek, ha a pécskői sípályát levezetnék a Dolinkáig, ahol kiváló téli és nyári sportközpontot lehetne kialakítani, s egy kis víztározó segítségével a XXI. századra szinte már alapkövetelménynek számító hóágyúzást is meg lehetne oldani. Mások a jelenleg még legjobb állapotban lévő Szilvaskőt említik, amelynek előnye, hogy a környéken ott marad meg legtovább a hó.

Abban persze nincs vita, hogy a szükséges beruházások, fejlesztések végrehajtásához jelentős tőkebefektetésre lenne szükség. Nagy kérdés azonban, hogy az ehhez szükséges forrásokat ki, és honnan tudná előteremteni. Többen is az egyre bővülő pályázati lehetőségek kihasználásában látják a megoldást, de ahhoz jelentős saját erőt kell biztosítani, amely a mainál sokkal nagyobb összefogást igényel a magán- és a közszféra szereplői, azaz a helyi vállalkozók és az önkormányzat között, ám jelenleg az önkormányzat – mint az egyik vállalkozó említi – a segítség helyett idegenforgalmi adóval sújtja az ágazat szereplőit.

ERŐS ÖSSZEFOGÁSSAL LÉPHETÜNK ELŐRE

Kovács Zsolt vállalkozó az egyik legtapasztaltabb szakembernek számít a helyi idegenforgalomban, hiszen idestova negyedszázad óta foglalkozik szállodavezetéssel, turisták fogadásával, vendéglátással. A legutóbbi időkhöz az eresztvényi Hotel Salgót vezette, így aztán egyaránt jól ismeri a szunnyadó lehetőségeket és a rideg valóságot. A terület jó ismerőjeként átfogó szakmai programot is készített a salgótarjáni idegenforgalom felfejlesztésére, amelynek egyik fontos része a téli sportolási lehetőségek kiterjesztése.

- Salgótarján idegenforgalma a többi megyei jogú várossal összevetve ma még nem jelentős, de számos olyan adottsággal rendelkezünk, amelyek továbbfejlesztésével ez az ágazat is hozzájárulhat a válságból való kilábaláshoz, a foglalkoztatási gondok enyhítéséhez – említi a szakember. – A legfőbb ilyen adottságaink közé tartozik a főváros közelsége, a szlovákiai átmenő forgalom, hogy a kirándulásra, túrázásra kiválóan alkalmas területeket már ne is említsem. A térség gazdag történelmi, kulturális, építészeti emlékekben, és a környéken lovaglásra, vadászatra, horgászásra, téli sportokra alkalmas területek találhatók.

A szakember elképzelése szerint Salgótarján északi részén – a nyugati városokban nagyszerűen bevált mintákat követve – remek szabadidő-, szórakoztató, pihenő- és sportközpontot, igazi „városligetet” lehetne kialakítani, amely nemcsak télen, hanem egész évben fogadhatná a látogatókat. Ehhez a természeti adottságok mellett a tóstrand, a csónakázó és a sportpályák – ha jelenleg nem is ideális állapotban – ma is rendelkezésre állnak. A terület alkalmas lenne vásározóhelyek, pihenőparkok, sőt mini golfpálya kialakítására.

- A strandon fedett medencét, a Tatár-árokban, a turistaút mentén kerékpárutat tudnék elképzelni – folytatja Kovács Zsolt a fejlesztési elképzeléseket. – Az egykori népszerű fogaskerekű vasút nyomvonalán viszonylag szerény összegű befektetéssel indíthatnánk újra a kisvasutat, amely a Tatár-árkon, Eresztvényen keresztül, a Salgó-várat érintve, egészen Salgóbányáig gyönyörű természeti környezetben futna végig.

Kovács Zsolt szerint a Strand Hotel ideális terep lenne egy ifjúsági szabadidős központ kialakítására, ahol net-café, fiatal művészek galériája, ifjúsági klub, vonzó filmeket bemutató moproesszó,

valamint bowlingpálya, fitness- és konditerem, szauna, jakuzzi működhetne. A turizmus számára fontos a sportpályák, a tenisz, a labdarúgás, a streetball, a minigolf, a hegyikerékpár és a gördeszkázás lehetőségeinek a minél jobb színvonalú biztosítása, sőt a szakember egy nyári bobszállók kialakításának a lehetőségét is megvizsgálta.

Kovács Zsolt szerint szintén közönségvonzó lehetne a gedőci csillagvizsgáló. A kulturált, olcsó szálláshelyek kialakítása érdekében fel kellene újítani a kempinget. Bővíthetnék a kiránduló útvonalakat, és helyre kellene állítani a romokban lévő erdei tornapályát. A Napsugár étteremből turisztikai információs és természetvédelmi központot lehetne kialakítani. A kőbánya területén geológiai bemutatóközpont működhetne, és az extrém sportok szerelmeseinek sziklamászó- és kalandtúrára alkalmas helyet lehetne kialakítani.

- Folytatható lenne a salgói vár felújítása, ahol várjátékokkal lehetne odacsábítani a látogatókat, és állandó kiállításon mutathatnánk be a környék egykori végvári életét. Salgón nagy hagyományai vannak a bányászatnak, s a még fellelhető kolónialakásokban a bányászéletmódot bemutató skanzen, tájházat lehetne kialakítani, de fontos teendő lenne az igen értékes kultúrház rekonstrukciója is – említi Kovács Zsolt, aki a konferencia-turizmusban is fantáziát látna.

A szakember nem feledkezik meg arról sem, hogy a fejlesztési terv fontos része a téli sportolási lehetőségek kihasználása, annál is inkább, mert az ország egyik leghidegebb környékén élünk, ahol viszonylag sokáig megmarad a hó. Kovács Zsolt szerint azonban a sportpályákat nemcsak a téli időszakban, hanem a többi évszakban is ki lehetne használni, például a sífutópálya az év többi részében a kerékpárosokat szolgálja. A sportlé-

tesítmények azonban rendkívül rossz állapotban vannak, ezért felújításra, fejlesztésre, bővítésre szorulnak.

- Nem vitás, a salgói, illetve eresztvényi sí- és szánkópályát fel kellene újítani, és egy kis tavacska kialakításával a mai világban már elengedhetetlenül szükséges hóágyúzás is megoldható volna – folytatja a szakember. – Márpedig így a lesiklopálya az ország legtökéletesebb oktatópályájává válhatna. Fontos lenne a téli szabadidős sportok és utánpótlásnevelés újraindítása – lesiklásban, sífutásban, biatlonban, szánkózásban –, amely nem is lenne nehéz feladat, hiszen a régi szakembergárda ma is rendelkezésre áll, tehetséges gyerekből pedig van elég.

A tervek megvalósítása persze pénzbe kerül, és a szükséges anyagiak előteremtése elképzelhetetlen az összes érdekelt összefogása nélkül. Ennek érdekében éppen Kovács Zsolt kezdeményezésére alakult meg több mint tíz évvel ezelőtt a Turisztikai Egyesület Nógrádért.

- Jelenleg mindenki egyedül küszködik a saját területén – említi –, és ezért nem, vagy csak nehezen jutunk egyről a kettőre. Összefogásra van szükség, és a helyi turizmus fellendítése érdekében térségi nonprofit-szervezetet kell létrehozni. Szükség van a térségi turizmusfejlesztési terv, turisztikai programcsomagok, termékcsoportok, terméktípusok megtervezésére, termékfejlesztési beruházások ösztönzésére. A turisztikai termékek értékesítéséhez szintén elengedhetetlen a hatékony marketing- és promóciós tevékenység, amely közös összefogással érhető el. Ha létrejön egy erős társulás, akkor, közös pályázatok révén, az európai uniós pályázati pénzek is könnyebben elérhetők lesznek, és a programok, beruházások is rentábilissá tehetők.

Kovács Zsolt fájjalja, hogy a város jelenleg ahelyett, hogy ösztönözné, szinte kizsákmányolja a turisztikai területen tevékenykedő vállalkozókat, hiszen az önkormányzat kivetette az idegenforgalmi adót, ám az abból befolyt összegből még jóformán semmit nem forgatott vissza erre a területre. Úgy véli, ezen a szemléleten is változtatni kellene...

VEGYÜNK PÉLDÁT A SZLOVÁKOKTÓL!

Dr. Gótai László, a Magyar Olimpiai Bizottság Nógrád megyei tagja elmondta, örül a kérdésnek, mert régi vesszőparipája, hogy Salgótarján sportéletét a régi, hagyományos értékek alapján lehetne újjáépíteni. Ezek közé tartoznak – a labdarúgás és az ökölvívás mellett – a téli sportok, amelyekhez szerinte is nagyszerű alapokkal és kiváló adottságokkal rendelkezünk. A közismert főorvos szerint nem kellene több tízmillió forintos költségvetés ahhoz, hogy a korábbi években olyan sikeres tarjáni sísportot felélesszük. A téli sportolási lehetőségek fejlesztését az olimpiai bizottsági tag a következőként látja:

- Szilváskón a sípálya kitalálói jó érzékkel figyelték meg, hogy minden évben azon a területen marad még a legtovább a hó. A létesítmény azonban mára lehangoló látványt nyújt: rövid a pálya, gyenge a kiszolgáló háttér. Ennek ellenére, az egyre bővülő pályázati lehetőségek kihasználásával, kö-

rültekintő beruházással, az infrastruktúra feljavításával, a pálya meghosszabbításával egészen jó létesítményt lehetne kiépíteni. A Pécskő kapcsán viszont azzal kezdeném, hogy jártam például Innsbruckban, ahol a síugrók szinte ráugranak a városra. Ezt a gyönyörű látványt itt is meg lehetne teremteni, és egy jó sánc felépítésével Salgótarján a síugrás hazai központjává válhatna, ahol edzőtáborokat szervezhetnénk, amely bevételt hozna, és elősegítené a beruházás mielőbbi megtérülését. Ráadásul a Pécskő-Szilvásbán ott van a víz, amely a ma már szinte alapkövetelménynek számító hóágyúzás feltétele, és így a síszezont októbertől márciusig is ki lehetne terjeszteni. Ebben az esetben a külföldre kijáró környékbeli síszerelmek mellett még talán azokat a budapestieket is ide tudnánk csábítani, akik telente felpakolnak, és a 2-es főúton keresztül átmennek Szlovákiába, és Donovalyban kötnek ki.

- Pécskőt és a Szilváskőt egy csomagban kezelném a Kohász-stadionnal. A létesítmény siralmas állapotban van: a hajdani játéktéren derékig ér a gaz, és fa nő a lelátón. A stadiont, a futófolyosót, a hátsó edzőpályát, valamint a város tulajdonában lévő Dolinkát és az addig befutó pécskői sípályát egyetlen egységben kellene kezelni. Erre gazdasági társaságot hozhatnánk létre az önkormányzat részvételével. A hátsó edzőpályát műfüvessé lehetne tenni, erre jó példa szomszédos Losonc, ahol a helyi egyesület a bevételei egy részét abból szerzi, hogy télen a pályát bérbe adja.

- A sífutás és a biatlon néhány éve még a város egyik legfőbb sikersportágának számított. A MOB tagjaként mindig szívesen vettem részt a lehetséges nógrádi olimpiai résztvevők támogatásának a megszervezésében, de sajnos most, Bekecs Zsuzsa visszavonulásával nincs ilyen versenyzőnk. Éppen ezért, a korábbi sikeres szakosztályt vissza kell állítani a régi fényébe, amelyhez megfelelő szakemberekkel rendelkezünk, és talán horribilis pénzeszköz sem kellene a hozzá. Ismét szlovákiai példával hozok elő: a Breznóbánya melletti kis faluban, Osrbliében (Cserpatak) nemzetközi színvonalú téli sport-komplexumot alakítottak ki, ahol Világkupa-versenyeket rendeznek, s megpályázták a 2008-as biatlon-világ bajnokság rendezését. Hasonlót itt is ki lehetne alakítani, hiszen Salgó, Eresztvény, Somoskő és a Medves ideális körülményeket biztosítana ehhez. A salgói pálya meghosszabbításával nagyszerű létesítményt lehetne kialakítani. Bázisként ott lenne a Dornyay-turistaház, amely a remények szerint megújul, míg a Medves Hotelből a tatai edzőtáborhoz hasonló, téli sportkomplexumot lehetne létrehozni.

- Mindent összevetve látnék lehetőséget a téli sportlétesítmények rendbehozatalára, amely azért is lenne fontos, mert amíg nem tudunk kínálatot nyújtani, addig a kereslet megjelenésére is hiába várunk. De ha van egy, legalább a szlovákokéhoz hasonló színvonalú sípályánk, már biztos vagyok abban, hogy jönnének az emberek. A rossz állapotú, rövid pályákra viszont ne is várjunk keresletet.

ARCCAL A PÁLYÁZATOK FELÉ!

Az elmúlt évtizedekben a salgótarjáni sífutók, biatlonisták sikert sikerre halmoztak, az országos bajnokságokról számolatlanul szállították haza az érmeiket, meghatározták a sportág honi élvonalát. A „hőskort” jelentő korábbi évtizedek kiválóságai, Vadas István, Vincze István, Benkő János, Hrabecz Gyula, Papp Zoltán, Horváth János és a többiek nyomdokain haladva, az utóbbi időszakban Bereczki Brigitta, Géczy Tibor és Bekecs Zsuzsa már a téli olimpiákon is képviselték szűkebb hazánk színeit. A nógrádi ötkarikás résztvevőink a salgótarjáni Petőfi DSE-ből kerültek ki, amely a nyolcvanas évek derekától az acélgyári általános iskola bázisán működött, és a felnőttek versenyeztetése mellett példamutató utánpótlás-ne-

veléssel írta be a nevét a sportág honi történetébe. A sikerek idején Czene Gyula volt az intézmény igazgatója, aki a szűken vett szakmai munkája mellett az iskola sporttevékenységét is sikeresen irányította. Ezekben az években fénykorát élte a sísport a városban. A sikeres vezető nyugdíjazása után azonban szinte pillanatok alatt összeomlott az addig jól működő rendszer, és jelenleg, Bekecs Zsuzsa visszavonulása óta már egyetlen élvonalbeli sífutója, biatlonistája sincs a megyének.

Czene Gyula, aki jelenleg városi képviselő és az önkormányzat közbeszerzési bizottságának elnöke, sajnálja a sísport hanyatlását, ám mégsem távolodott el teljesen a sportágtól, hiszen jelenleg a Nógrád Megyei Síszövetség elnökeként tevékenykedik. A havas létesítmények fejlesztési lehetőségeiről így vélekedik:

- Nincs az országban még egy olyan város, amelynek a központjában ilyen színvonalas lesiklópályát lehetne létrehozni, mint Salgótarjánban. Ez a pálya a Pécskő-hegytől egészen be, a Dolinkáig húzódhatna, s kisebb víztároló létrehozásával a XXI. századi követelményeknek megfelelő hóágyúzást is könnyedén megoldhatnánk.

Czene Gyula szerint, dolinkai központtal remek téli-nyári sportcentrumot lehetne létrehozni. Igen ám, de mindig ott magasodik a kérdés, hogy milyen forrásból lehetne fedezni az elképzelt fejlesztéseket. A tapasztalt (sport)vezető ezt a kérdést így látja:

- A tervek megvalósításához a pályázati lehetőségeket kell – a mainál kreatívabb apparátusi hozzáállással! – a lehető legmagasabb szinten kihasználni. Ehhez állandóan keresni, kutatni, figyelni kell a pályázati kiírásokat, és meg kell szerezni az erre a célra rendelkezésre álló európai uniós forrásokat. Ha ehhez még nincsen elegendő tudásunk, tapasztalatunk, akkor nézzük meg, hogy máshol ezt hogyan csinálják. A követendő példa a kis falunak számító Eplény lehet, ahol példaértékű fejlesztést hajtottak végre pályázati forrásokból.

A jelenlegi létesítmények közül Czene Gyula szerint a szilváskői pálya manapság a tömegsport céljaira alkalmas, de ennél nagyobb álmok megvalósításához ma már elengedhetetlenül szükség van a hóágyúzásra. A sí, mint versenysport felélesztési lehetőségeit így látja:

- Még élnek és munkaképesek azok az emberek, akik tudják, hogyan lehetne a sportág utánpótlásnevelő bázisát újraéleszteni. A minta adott: a szakosztályt rá kell építeni egy iskolára, ahol viszonylag kis költséggel, önkormányzati támogatással, olyan egyesületet lehet kialakítani, amely rövid idő alatt visszaviheti a salgótarjáni sísportot az országos vérkeringésbe. A példaképek is adóttak, hiszen Bereczki Brigitta, Gécsi Tibor és Bekecs Zsuzsa az utóbbi téli olimpiákon képviselték a salgótarjáni színeket. Nagy kár, hogy a folytatás elmaradt. Az iskolai bázis megkopott, újra kellene éleszteni, de ennek most nem látom a feltételeit. Szenvedek is emiatt eleget, de a helyzet megváltoztatására egymagamban kevés vagyok.

- Azt tervezem, hogy összehívom a sísport helybeli barátait, megszállottait, abból a célból, hogy próbáljunk valamit javítani a mai áldatlan helyzeten. Az önkormányzatnak persze – mint mindig mondják – „nincs pénze”, de bizonyára akad olyan cég, amely fantáziát lát akár a szakosztály, akár a létesítmények fejlesztésében. Ez utóbbi minden résztvevőtől bátor, kreatív pályázást, ötletgazdagságot igényel. Czene Gyula továbbra sem rejti véka alá a véleményét:

- Ha tehetetlenséggel találkozom, szinte fizikai fájdalmat érzek. Véték, ami Salgón és Eresztvényben zajlik. Mindenki, aki tud, harcoljon a helyzet megváltoztatásáért, és a lehetőségei szerint tegyen meg mindent! Mi is ennek érdekében hoztuk létre a Dolinkáért Egyesületet, és az első, szerény eredményeink máris láthatóak.

MEGOLDÁS A MAGÁN- ÉS AZ ÁLLAMI SZFÉRA ÖSSZEFOGÁSA?

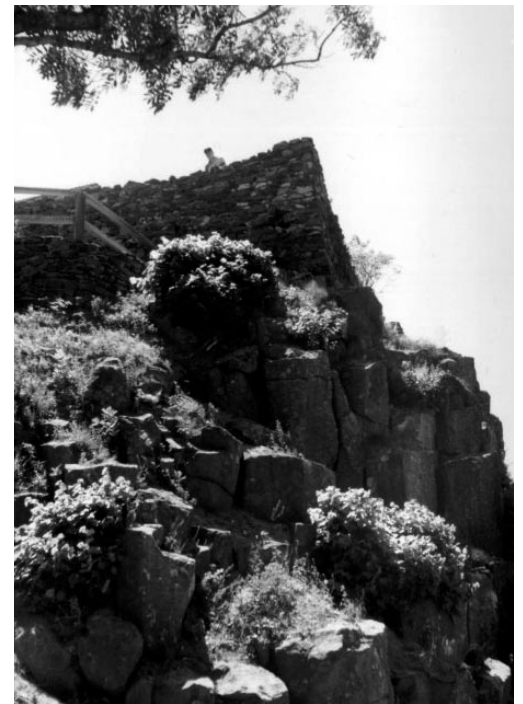
- Salgótarján és a környék adottságai a téli havas és jeges sportokra ideálisak, ebben kevés helyen vetélkedhetnek velünk Magyarországon – szögezte le Répássy László, a Nógrád Megyei Sportági Szakszövetség ügyvezető igazgatója. – A korábbi években főként vállalati és magánkezdeményezésre jöttek létre azok a sífelvonók, amelyek ma már – a szilváskői kivételével – romokban hevernek, így a létesítmények Dugdelpusztán, Eresztvényben és a Dolinkában is a vandálok martalékává váltak. Talán kicsit ennek is a következménye, hogy a sísport jelentősen visszaesett a megyében, és a sízni szándékozók Szlovákiába, Ausztriába, sőt Olaszországba járnak hódolni szenvedélyüknek.

Hogy mit lehetne tenni?

- Egyértelműen az önkormányzat vagy valamelyik nagyobb sportszervezet vállalhatná magára – széleskörű társadalmi támogatottsággal – olyan bázis létrehozását, amely a mai kor követelményeinek is megfelel. Az összefogásra jó példa a városi sportcentrumban, magántőke befektetésével, másfél éve működő jégpálya, amelyet örömmel fogadtak a korcsolyázók, és szerintem a vállalkozó sem fizet rá.

A korábban a Magyar Sí Szövetség elnökségi tagjaként is tevékenykedő Répássy László a sífelvonók, a futó- és lesiklópályák esetében is hasonló konstrukciót, a magántőke bevonását tudná elképzelni. Érvényesíteni kellene az országban sokfelé működő összefogást a magántőke, az állami, illetve önkormányzati, valamint a civil szféra között.

- A téli sportok centruma Szilváskő és Eresztvény lehetne – folytatja a sportvezető. – Erre egyrészt a hagyományok, másrészt az adottságok teszik alkalmassá ezt a két területet. E centrumok köré ki kellene építeni azt az infrastruktúrát – kiszolgáló létesítményeket, büfét –, amelyek Nógrádon kívülről is vonzanák a téli sportok szerelmeseit. Sőt, továbbmennék, bár ez merész gondolat: olyan centrumokat kellene létrehozni, amelyek a

két, két és fél hónapos hó eltűnése után is szolgál turisztikai lehetőségekkel. Többfunkciós létesítményekkel, turisztikai és idegenforgalmi központot kellene kialakítani, amelybe rendezvényeket lehetne szervezni, természetesen a tulajdonosoknak, de ahhoz olyan színvonalú létesítményekre volna szükség, amelyek a mai kor követelményeinek is megfelelnék.

ELEVENÍTSÜK FEL ÉRTÉKEINKET!

- Vissza kell menni a korábbi évtizedekre, amikor nagyon jó téli sportélet zajlott Salgótarjában, az SKSE és az STC berkeiben – említi Farkas Szabolcs, a Nógrád Megyei Szabadidős Clubok Szövetségének elnöke. – Az utóbbi közel két évtized sífutó- és biatlonsikerei viszont elsősorban már a Czene Gyula által igazgatott Petőfi Sándor Általános Iskolához kötődtek. A sífutáshoz és a biatlomhoz ideális körülményeket biztosított a Petőfi DSE galyatetői síháza, és a fiatal sportolók futószalagon szállították az érmeiket. Korábban arról is szó volt, hogy a tóstrand területén műjégpályát létesítenek, ám ez később lekerült a napirendről.

A létesítményhelyezetről szólva Farkas Szabolcs megjegyezte:

- Csak néhány kilométerre vagyunk Szlovákiától, de a határ a téli sportokat tekintve mintha két külön világot választana el egymástól, az északi szomszédainknál annyival jobbák a feltételek. A galyatetői síház akár Salgón is állhatna, és a vár körül 5 km-es, kiváló biatlompályát lehetne kialakítani. De ettől ma még távol vagyunk, és szomorúan látom mindazt, ami a létesítmények körül zajlik: nem, hogy fejlődjenek, de ami eddig megvolt, mára jóformán azt is teljesen szétszedték, tönkretették.

Mi lenne a kiút?

- Végre össze kellene fogniuk azoknak, akik a sportban, illetve az idegenforgalomban érdekeltek. Sajnos a pályákat, létesítményeket az elmúlt években teljesen széthordták, és ezeket újjá kel-

lene építeni. Szerintem elsősorban Salgó környéke lehetne a téli sportok központja, de ehhez rendbe kellene hozni a létesítményeket. A szilváskői pálya rövid, de ha meg lehetne hosszabbítani, ideális lenne, hiszen a környéken, ott marad meg legtovább a hótakaró. A fejlesztésre ötletek lennének, de a kivitelezéshez mind a várostól, mind a megyétől, mind a vállalkozóktól tettekre, közös cselekvésre volna szükség. Sajnos pesszimista vagyok, mert a városban található sportlétesítmények helyzete sem ad okot a derűlátásra.

A VÁROS AZ UNIÓS FORRÁSOKBAN BÍZIK

A salgótarjáni önkormányzati tulajdonban lévő sportlétesítmények fenntartásáról, fejlesztéséről a Létesítmény és Sport Kht. gondoskodik. A téli sportolási lehetőségekről szólva Balla Árpád, társaság igazgatója elmondta:

- A téli sportprogramok megtartását a korábbi években elsősorban az eresztvényi sípályán szorgalmaztunk, hiszen az ottani sí- és szánkópályát szívesen keresték fel az emberek. Az érintett terület java része azonban időközben magántulajdonba került. A pályákat egyéni vállalkozásban vagy városi segítséggel működtetni kellene, de ennek érdekében a Dornay-turistaházat is meg kellene nyitni a nagyközönség előtt. A másik környékbeli pálya a szilváskői, amelyet a Salgótarjáni Sí Klub működtet. A létesítmények kihasználtságát téli sportnapok szervezésével tudjuk növelni. Ezeket az utóbbi időszakban a salgói pálya rossz állapota miatt Szilváskón rendezzük.

A sí mellett a másik klasszikus téli sport a korcsolyázás...

- A korábbi években, a városi sportcentrumban hagyományosan, locsolással készítettünk jégpályát – folytatta az igazgató –, de ez természetesen csak a fagyos téli napokon működhetett. Két év óta viszont egy vállalkozó telente műjégpályát üzemeltet. A pálya egyre népszerűbb, mert jégkorongozásra is nyílik lehetőség. A gépi beruházás azonban jelentős pénzüsszeget követel, és úgy hallottam, hogy nem eléggé gyors a megtérülés. A nagyobb látogatottsághoz viszont meg kellene növelni a jégfelületet...

Balla Árpád nem titkolta, hogy a téli sportlétesítmények nagyobb mérvű fejlesztése csak magánérő bevonásával megvalósítható.

- Léteznek ugyan közös pályázati lehetőségek, de ezek igénybe vételéhez többek összefogására lenne szükség – folytatja –, de ezt nem egyszerű tető alá hozni. A Pécskő és a Dolinka fejlesztésével jó sípályát alakíthatnánk ki, ám annak megvalósításához nagyon komoly európai uniós pályázat elnyerésére lenne szükség.

DICKY FIA, A DÍSZPOLGÁR GITÁRKIRÁLY

> B.R.

A salgótarjáni származású Snétberger Ferencet korunk egyik legkiemelkedőbb gitárvirtuózának tartják. Sajátos stílusába ötvözte a flamenco, a klasszikus zene, a dzsessz és a szamba elemeit, és a hallgatóit mindig meglepi különlegesen virtuóz játékával. Ahogy az Akustik Guitarre magazin írta: „Amit játszik, az dzsessz, klasszikus zene, az brazil. Snétberger csodás művészete a kapocs a ma és a tegnap között – a valódi szintézis.” A nemzetközi muzsikuskörökben azt tartják, hogy Snétberger Ferenc – a két egykori nagy amerikai magyar kiválóság, Szabó Gábor és Zoller Attila után – a dzsesszgitár harmadik magyar világsztárja. Már visszatérően, minden évben nagyszerű koncertet ad a Zeneakadémián. Salgótarjában legutóbb a dixieland-fesztiválon találkozhattunk a remek muzsikussal.

Az immár több mint másfél évtizede Berlinben élő Snétberger Ferenc mesteri gitárjátéka a dzsessz, a flamenco, a cigány népzene és a komolyzene világának mezsgyéin kalauzolja el a hallgatót a művész egyéni hangjához – hangoztatják a dzsessz legnagyobb tudorai.

Noha a világszerte ünnepezt gitárvirtuóz 2002 óta Nógrád megye díszpolgárának vallhatja magát, az ő esetében sem igaztalan a mondás, hogy senki sem lehet próféta a saját hazájában; valljuk be, hogy a világsztár pályafutását még szűkebb hazánk zenekedvelői sem ismerik eléggé.

Snétberger Ferenc 1957-ben született Salgótarjában, és muzsikos édesapja, Snétberger Róbert, a népszerű „Dicky” hatására kezdett el 13 évesen gitározni. A nagybátyoni zeneiskolában Borsányi Má-

tyás volt a tanára, majd a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola dzsessztanszakán 1977-81 között Babos Gyula keze alatt vált hangszere mesterévé.

NEVE FOGALOM

A tehetséges muzsik 1978-tól számos dzsesszformációban játszott, és több fesztiválon, rádió-fellépésen és televíziós produkcióban szerepelt sikerrel. A nagy áttörés 1987-ben következett be, amikor Snétberger a világ egyik legkiválóbb gitárosával, Al DiMeolával zenélt együtt a Jazz In Julyban. Ugyanabban az évben állt össze a legendás Trio Stendhal, amelyben Snétberger a szaxofonos Dés Lászlóval és Horváth Kornél ütőhangszeressel ért el átütő sikereket. A különleges összetételű, kamarazenét játszó zenekar páratlan népszerűsége tette szert, lemezeit Olaszországban vették fel, és az egész világon terjesztették. Hosszasan turnéztak Európa-szerte, többek között Franciaországban, Finnországban, Spanyolországban és Olaszországban, de az egzotikus Indiába is eljutottak. Snétberger egy itáliai lemezkiadó, a Sentemo Records révén szolistaként is nevet szerzett.

A sokasodó külföldi vendégszereplések, egyre jelentősebb felkérések 1988-ban arra késztették a mind nagyobb nemzetközi hírnévnek örvendő muzsikust, hogy családjával Berlinbe költözzön, ahol pályafutása kiteljesedett. Snétberger a kilencvenes évek elején kötött szerződést a második legjelentősebb független európai lemezkiadónak tartott Enja Recordsszal. A gyümölcsöző együttműködésnek köszönhető, hogy a kiváló muzsik Signature, The Budapest Concert, Obsession című lemezei révén néhány röpké év alatt a nemzetközi élvonalba került – a manapság világsszerte divatos world music elismert alakjának tartják.

A Snétberger nevét övező megbecsülést, elismertséget jellemzi, hogy az elmúlt évek során olyan világnagyságokkal játszott együtt, mint a már említett Al DiMeola mellett, Didier Lockwood, James Moody, David Friedman, Charly Bird és Herb Ellis. Gitárjátékáról Zoller Attila leghíresebb tanítványa, Pat Metheny is elismeréssel nyilatkozott. A neves német kritikus, Alexander Schmitz egy koncert után így foglalta össze zenei élményét:

„Snétberger Ferenc igazi felfedezés, minden kategória felett álló mestere a nylonhúros gitárjátéknak. Olyan zenész és komponista, aki könnyedén olvasztja magába a klasszikus gitárjáték szépségét, a sűrű szvingelő dzsessz érzését, a dél-amerikai tüzet, a szigort, a melankóliát, a saját földrajzi otthon tüzes elevevényét és zamatát; valamint azt a mítikus cigány örökséget, amely a világban mindenhol képes körülölelni, elkápráztatni, megrikatni és felrázni a közönséget.”

Snétberger neve az elmúlt évtizedben fogalommá nemesedett, sőt, az „FS” monogram egy ideje márkajelként szolgál, a német Launhardt cég elektromosgitár-szériát keresztelt el róla.

NÉPEM EMLÉKÉRE

A kiváló gitárost a hangszeres játék mellett a komponálás is egyre jobban izgatja. Eddigi legjelentősebb munkája, első szimfonikus műve a 2000-ben megjelent In Memory of My People (Népem emlékére) címet kapta. A cigány holokauszt emlékére komponált versenymű ősbemutatóját a budapesti Zeneakadémián tartották, a Rolla János vezette Liszt Ferenc Kamarazenekar és Markus Stockhausen trombitaművész közreműködésével.

Snétberger visszanyúlt a gyökerekhez, népe emlékét idézte meg, amelyről így vall: „Az előzménye az volt, hogy egy izraeli zeneszerző barátom, aki meglátogatott Berlinben, elmondta, felkérték, hogy a holokauszt évfordulójára írjon versenyművet. Mielőtt nálam járt, felkereste Buchenwaldot, és látta, hogy nagyon sok roma és szinti származású embert is elpusztítottak. Biztatott, mondván: nem írt még senki a romák emlékére zeneművet. Úgy gondoltam, hogy a bennem motoszkáló témát ebben a műben méltóképpen ki tudom bontani. Még gyerekkoromban, a nagymamámtól hallottam egy gyönyörű melódiát, többször megkérdeztem tőle, hogy mi az. Azt mondta, hogy ezt a nagyszüleitől hallotta. Később édesapámat faggattam, hátha le van írva, de ezt a melódiát még senki sem kottázta le, így csak a dallam maradt, visszaemlékeztem rá. Így is inspiráló volt. Ezért lett a mű címe a Népem emlékére, hiszen, ha romák éneklék ezt a kis dallamot, akkor ezt a címet kellett adnom.”

LELKÉBEN A PÉCSKŐ UTCA

Snétberger megőrizte, lelkében hordozza a Pécskő utcai cigánydomb hangulatát, a hétgyermekes szinti-roma család emlékképeit. Ez az emlékkép egy szép napon újra testet ölthetett, amikor Snétberger 2001. december 12-én visszatért a gyökerekhez, és az emlékezetes salgótarjáni koncerten apjával és fiával is együtt zenélt.

A neves művész gondosan ápolja hazai kapcsolatait. Hagyományá vált, hogy minden tavasszal megérkezik Budapestre, és a Zeneakadémián rendre táblás ház előtt koncertezik. Balance című lemezét a 2002 márciusában elhunyt apja emlékének ajánlja. A közelmúlt egyik zenei szenzációjaként, Dés Lászlóval tíz év után játszott újra együtt. Snétberger legutóbb a két évvel ezelőtti dixieland-fesztiválon lépett fel szülővárosában.

„OTT FOGSZ MAJD SÍRNI...”

> BALÁS RÓBERT

Az amerikai születésű Joe Murányi klarinéton és szaxofonon a klasszikus dzsessz egyik fő zászlóvivője. Kedvelt stílusai közé tartozik a dixieland, a szving és a mainstream. A remek muzikus az évtizedek során rengeteg hírességgel játszott együtt. 1967-től 1971-ig Louis Armstrong All Stars zenekarával járta a nagyvilágot. A nagy Satchmo, a legendás trombitás születésének századik évfordulója alkalmából rendezett ünneppsorozatban a második generációs magyar muzikus is nagy sikerrel lépett fel New Orleansban, a dzsessz őshazájában. A kiváló zenész többször is részt vett a tradicionális dzsessz legjelentősebb kelet-közép-európai rendezvényén, a salgótarjáni nemzetközi dixieland-fesztiválon.

– Szerencsém volt, hogy az általam csak „Lajos”-nak nevezett fenomén, Louis Armstrong az egyetlen fehér muzikusként beválasztott a zenekarába – említette kérdésünkre Murányi. – Már kislányként imádtam Louis-t, szerintem ő volt a dzsessztörténet legnagyobb alakja. Nemcsak a közönség, hanem a zenészek is szerették. Sohasem gondoltam volna, hogy valaha is együtt játszhatom vele. Nagyszerű ember volt. Sok mindent tudtam a pályafutásáról, sikereiről, és amikor ezt észrevette, megszeretett. A legnépszerűbb közös számunk, az It's A Wonderful World, amely ma már örökzöld világláger.

A MAGYAR NÓTA HATÁSA

A klarinét mellett szaxofonon és tárogatón is mestersen játszó „Hungarian Joe” 1928. január 14-én született az Ohio állambeli Martins Ferryben. Apja Mezőkövesdről, az édesanyja egy Győr melletti faluból származik, de már a tengerentúlon ismerkedtek meg. Az indíttatásról Joe Murányi ezt mondta:

■ FOTÓK: HOMOGA JÓZSEF

– Ohióban nőttem fel, ahol gyermekkoromban virágzott a country and western, amelynek Bing Crosby volt a vezéralakja. A másik zenei hatás a magyar nóta volt, amelyet szüleim és a magyar kolónia tagjai baráti összejöveteleken nagy előszerezzettel énekeltek. A „Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország”, vagy az „Ott fogsz majd sírni...” kezdetű dalt még ma is remekül el tudom énekelni. Később New Yorkba költöztünk, ahol virágzott a dzsesszkultúra. Ez volt a szving fénykora, amelynek teljesen a hatása alá kerültem.

A magyar fiatalember vágya teljesült, a New York-i Columbia Egyetem klasszikus zenei tanszakának elvégzése után profi muzsikus vált belőle; szinte minden este koncertezett, és rengeteg lemezfelvételt készített. Tizenhét évig játszott együtt Roy Aldridge-dzsel, aki Louis Armstrong mögött hosszú évekig tartotta második helyét az amerikai dzsessz íratlan rangsorában.

BARÁTSÁG ARMSTRONGGAL

– A legbüszkébb természetesen arra vagyok, hogy a nagy Satchmo, egyetlen fehér muzsikusként befogadott a zenekarába – tér vissza példaképére. – Öt éven át, Louis Armstrong haláláig tartott a megtisztelő barátság és munkakapcsolat. Többször emlegette az emlékezetes 1965-ös népstadionbeli fellépését, s viccelődve megjegyezte, hogy, ha már akkor mellette vagyok, a tolmácsot is megspórolhattuk volna.

Milyen ember volt Louis Armstrong? – faggattuk az egykori zenésztársat.

– Zseniális muzsikus és nagyszerű, szívélyes ember volt. Állandó széles mosolya jókedvéből, személyiségéből fakadt. Igaz, nem volt mindig ilyen idilli a kép; ha elragadta a temperamentum, senki

sem állhatott meg előtte. Néha a magánéletét is megszellőztették a lapok, de összességében nem ezek az ügyek voltak rá a jellemzőek. Imádott zenélni, boldog volt, ha a színpadon lehetett. Ragyogó trombitás volt, nagyszerű számokat írt, és majdnem minden stílust képviselt. A show-businessben éppúgy otthon volt, mint a zenében.

„Hungarian Joe” hazatalálása Cseréy Erzsébet színművésznőnek, a New York-i Magyar Színház erdélyi származású igazgatójának köszönhető, aki összeismertette Benkó Sándorral, a Benkó Dixieland Band vezetőjével. Azóta Murányi szinte haza jár Magyarországra, ahol megkedvelte a közönség. Honfitársai közül korábban az Amerikában élő Víg Tamással, Bacsik Elekkel, Szabó Gáborral és Zoller Attilával zenélt együtt.

– Szeretek Salgótarjánba járni – említi Murányi -, hiszen Tóth Csaba barátom, a kiváló fesztiváligazgató mindig gondoskodik a magas színvonalról, a kiváló zenésztársakról és a remek hangulatról.

Joe Murányi legutóbb Norvégjából érkezett Salgótarjánba, ugyanis felesége a skandináv országban dolgozik, így Murányi Olso és New York között ingázik.

ÉJJELE-NAPPAL ZENE

– Járom a fesztiválokat és beutazom a nagyvilágot – említi programjáról. – Remek zenész barátaim vannak. Én meghívom őket, ők meghívják engem, így éjjel-nappal zenélünk, ami csodálatos, hiszen a muzsika a lételemünk..

A kiváló zenész néhány éve Bánkon leplezte le Louis Armstrong szobrát. „Joe bácsitól” az írás sem áll távol; korábban lemezkiadónál készített zenei elemzéseket, jelenleg pedig Louis Armstrong életéről ír könyvet, amelyből a rengeteg személyes élmény sem marad ki. A hatalmas érdeklődéssel várt nagyszabású monográfia sokáig eléggé lassan haladt, hiszen a szerző folyton a világot járja, de a mű remélhetőleg rövidesen elkészül.

HIBÓ TAMÁS
MŰVÉSZETI ISKOLA

ALKOTNI —
— SZABADON

ALKOTNI SZABADON!

> VASKOR ISTVÁN

A hetvenes, nyolcvanas évek Salgótarjánjában élő értelmiségieknek nagyon kevés más személyiség mellett, Hibó Tamás testesítette meg a szabad művész ember figuráját. Természetesen szemtelen intellektualizmusát, olykor kíméletlen kritikai megjegyzéseit, feltétlen nyitottságát, ellenfeleivel szembeni nagyvonalúságát, kezelhetetlen szabadságvágyát alig tudták tolerálni. Ugyanakkor láthattuk a szakmája iránti mélységes alázatát, igaz szolidaritását a kirekesztettek iránt, az állandó segítségi hajlamát, a figyelmességét és barátságosságát, s mindezen túl az állandó szellemi éhségét. Kiemelkedő ítélőképességgel rendelkezett, világosan látta a dolgok természetét. Egyebek között ezt is kiemelte beszélgetésünkben Brunda Gusztáv, a Hibó Tamás Művészeti Alapítvány kuratóriumi elnöke.

■ Mit kell tudni magáról a Hibó Tamás Művészeti Alapítványról?

A Hibó Tamás Művészeti Alapítványt 2005. május 31-én alapította három magánszemély. Az alapítvány alapítói szándékából eredően tevékenységével elsősorban a Nógrád megyei hátrányos helyzetű társadalmi csoportok segítségét, felemelkedésük elősegítését tűzte ki céljául.

■ Milyen konkrét célokat tűzött maga elé az alapítói kör?

Az alapítvány elsősorban a nevelés és az oktatás területén kíván segíteni a maga sajátos eszközeivel. Így célul tűztük ki egyebek között egy komplex nevelési-oktatási program létrehozását és fejlesztését, különös tekintettel a gyermekek, a fiatalok művészeti nevelésére, a felnőttoktatásra, azon belül a **hátrányos társadalmi és szociális helyzetű rétegekre**, a csonkán iskolázottakra, az etnikai kisebbségekre. Ezen túl céljaink közé tartozik még a **hátrányos helyzetű rétegek, etnikai csoportok szocializációjának, rehabilitációjának elősegítése, az ehhez szükséges szakmai-tárgyi keretek biztosítása, támogatása**, a családok, egyének személyes és szociális beilleszkedésének segítése, a perifériára kerülés megelőzése, a szociális, egészségügyi és kulturális hátrányok csökkentése.

■ Sok, az élet legkülönbözőbb területein tevékenykedő alapítvány alakul meg, tűz ki maga elé fontos és magasztos célokat. Később lassan belesimulnak a nagy magyar valóságba. Mi a helyzet a Hibó Tamás Művészeti Alapítvánnyal, mit sikerült megvalósítani az elképzelésekből?

Mi a céljaink között megfogalmaztuk legalább egy oktatási és közoktatási intézmény létesítését és fenntartását, az oktatási tevékenység ellátásának – különös tekintettel az alapfokú művészetoktatásra, a szakképzésre, a felnőttoktatásra, annak valamennyi változatra – elősegítését és támogatását, iskolarendszeren belüli és azon

kívüli keretek között. A megvalósítás érdekében az alapítvány fenntartó-váltással átvette, és önálló intézményé szervezte a Besztercsey Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 2000. szeptember 1. óta működő St-Art Tagiskoláját. A pályázatban érintett intézmény pedagógiai munkáját tehát már hatodik éve folytatja. Azt, hogy az általa végzett tevékenységre milyen nagy igény van, azt mi sem mutatja, hogy 2001 és 2005 között a megye 23 településével kerültünk kapcsolatba. E kapcsolat alapja a helyi önkormányzatok azon törekvése volt, hogy az általuk kínálható oktatási szolgáltatások körét magasabb színvonalon bővítsék, ami egybe csengett az alapítványnak az előzőekben idézett céljaival is.

■ Mit is kell tudni tehát a Hibó Tamás Művészeti Alapítvány által működtetett iskoláról?

Az iskola a fent említett módon 2005. szeptember 1-jétől működik önálló intézményként. Tevékenységének földrajzi területe a fejlettségi mutatóit tekintve amúgy is hátrányos helyzetű megye elmaradottabb régiója. Ennek köszönhetően tanulólétszámának közel fele az igazoltan hátrányos helyzetű gyermekekből tevődik össze. Ez a 2005/2006. tanévben 42%! Természetesen az ilyen szociális közegben dolgozó iskolának tevékenysége során ezt az adottságot kell alapul vennie, és a tehetségkibontakoztatás mellett a szociális, szocializációs hátrányok kompenzálását, felszámolását kell célul tűznie.

■ A hátránykompenzáció ebben a régióban különösen izgalmas kérdés. Van-e a Hibó Tamás Művészeti Iskolának hátránykompenzációs szolgáltatása?

Természetesen, de mielőtt a konkrét választ megadnám, nézzünk egy kis történelmi visszatekintést. Az alapfokú művészetoktatás a megyében, akár csak országosan is a korábbi zeneiskolai rendszere alapozódott. A salgótarjáni, balassagyarmati, bátonyterenyei és pásztoói zeneiskolák az 1990-es évek végére kialakult struktúrában működtek, tanulói legnagyobb része a székhelytelepülésen élő gyermekek közül került ki. Működésükre éppen zeneiskolai hagyományaikból adódóan az egyéni zeneoktatás primátusa, a salgótarjáni iskola esetében kizárólagossága volt jellemző. Az iskola 2000. szeptember 1-i indulásáig a megyeszékhelyen a tanulóknak nem volt lehetősége színművészet-bábművészet, képző- és iparművészet, valamint táncművészet tanszakain alapfokú művészeti tanulmányokat folytatni! Nehezítette a művészetoktatásba való bekapcsolódást, hogy a felsorolt önkormányzati alapfokú művészetoktatási intézmények (gyakorlatilag zeneiskolák) vidéki telephelyhálózata kezdetleges volt, legfeljebb egyik városkörnyéki településen néhány tanszak volt elérhető, a feladatellátást elsősorban a székhelyen oldották meg. Mindez erősen leszűkítette a gyermekek és szüleik azon jogát, hogy az állam által törvényben lehetővé tett nevelési-oktatási szolgáltatások teljes körét igénybe vegyék. A probléma megközelítésekor nem hagyható figyelmen kívül, hogy a térségre jellemző nehézipar válsága következményeként a lakosság tekintélyes része elszegényedett. A válság a közlekedési

infrastruktúrát sem kímélve odáig jutott, hogy a tömegközlekedési szolgáltatás színvonala (járásűrűség) csökkent, miközben a jegyárak nőttek, így a településekről való kijutás lehetősége pontosan a legszegényebb családok számára mind nehezebbé vált. **Ebben a helyzetben kezdte meg működését a Hibó Tamás Művészeti Iskola, illetve jogelődje. Célja első pillanattól az volt, hogy a művészetoktatást megfossa elitjellegétől, és a gyermeki személyiségfejlesztés egyik általánosan, mindenki által elérhető eszközévé tegye.** Ennek érdekében alapvető célkitűzése a művészetoktatás „házhoz vitele”: tehát, hogy teremtsen meg azt a lehetőséget, hogy a tanuló lakóhelyén, saját iskolájában jusson hozzá ehhez a nevelési-oktatási formához. Ennek érdekében kereste az együttműködést a települési önkormányzatokkal és a helyi, elsősorban általános iskolákkal. Az együttműködés során a helyi általános iskola, illetve fenntartója biztosítja a működés helyszínét, a művészeti iskola pedig adja az álló és fogyóeszközöket – melyeket a befogadó intézmény saját tevékenységéhez is felhasználhat –, magát a pedagógiai programot, amely alapján az oktatás folyik, fizeti az ezt megvalósító pedagógust. A pedagógusok kiválasztásánál fontos szempont, hogy amennyiben lehetséges, helyben dolgozó tanár kapcsolódjon be a munkába. Mindezeket túl az iskola segíti a helyi pedagógusok szükséges végzettségének megszerzését, hogy a későbbiekben ők tudják a feladatot ellátni.

■ **Hozzáférhető-e a szolgáltatás mindenki számára, mennyire lehet biztosítani a hozzáférés demokratizmusát?**

Ez nagyon fontos kérdés. Azért, hogy a művészetoktatáshoz való hozzáférést minden gyermek számára elérhetővé tegye, **az iskola felvételi vizsgát** a jelentkezőknek **nem tart.** Az első évfolyamba való felvételhez mindössze a művészetoktatásba való bekapcsolódási szándék írásbeli kinyilvánítása szükséges. Felvételi vizsgát csak abban az esetben szervez, ha a tanuló dokumentálható előképzettség nélkül magasabb évfolyamon kívánja tanulmányait megkezdeni.

■ **Mi a helyzet azokkal a tanulókkal, szülőkkel, akik a vélhetően komoly oktatási költségeket nem vagy csak nehezen tudják előteremteni?**

Mindehhez a feladatellátáshoz eddig a fenntartó **az állami normatív támogatáson túl semmi más közpénzt nem vett igénybe, sőt a tanulói hozzájárulást is a törvényben előírt minimumra szűkítette,** pontosan azért, hogy anyagi okok miatt lehetőleg egy tanuló se maradjon ki a művészetoktatás lehetőségéből. **A térítési díj fizetésén túl kötelező anyagi hozzájárulás** – melynek nem

teljesítése a tanulói jogviszony megszűnését vonja maga után – **az iskolában nincs. Térítési díjat is természetesen csak a Köznevelési törvényben meghatározott esetekben szed az iskola.**

■ **Térségünkben elég sok a hátrányos helyzetű gyermek. Megoldott-e a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozás?**

Külön nyilvántartást vezetünk a hátrányos helyzetű tanulókról, valamint a sajátos nevelési igényű tanulókról. A velük való foglalkozásra a pedagógiai program külön kitér. Ezen tanulók esetében a pedagógusok a pedagógiai program nevelési programjában előírt feladataikat teljesítik, munkájukat, beilleszkedésüket különös figyelemmel kísérik. Sajátos nevelési igényű tanulóink zöme a salgótarjáni Illyés Gyuláné Speciálpedagógiai Központ és Pedagógiai Szakszolgálat és a Bóna Kovács Károly Általános Iskola és Diákotthon intézményéből kerül ki. A velük való kapcsolattartás 2003 óta folyamatos.

■ Létezik-e valamilyen speciális ösztöndíjrendszere az iskolának?

A 2005/2006. tanévtől a Hibó Tamás Művészeti Alapítvány, mint fenntartó létrehozta a **Hibó Tamás Ösztöndíjat** azoknak a tanulóknak nyújtva támogatást, akik bár a hivatalos szegénységi küszöb felett élnek, így a rendszeres gyermekvédelmi támogatás (illetve 2006. január 1-jétől kedvezmény) igénybevételére már nem jogosultak, de a törvény által előírt jelenleg 10 500 illetve 11 800 Ft-os térítési díj kifizetését nem tudják vállalni. Ehhez az alapítvány a magánszférából forrást gyűjt, és a célcsoportban szétoszt.

■ Hogyan lenne összefoglalható a Hibó Tamás Művészeti Iskola missziója?

Az iskola törekvése, hogy az ide járó tanulók gyermekszerető és hozzáértő pedagógusok vezetésével, az ismeretelsajátítás modern eszközeivel éljék át a művészetekkel való foglalkozás örömeit, legyenek kreatív, környezetüket az emberi értékek mentén alakító emberek. A művészetoktatás ugyanis a mi felfogásunkban elsősorban nem művészképzés, hanem képességfejlesztés, a személyiség- és közösségfejlesztés eszköztárához tartozik. Az ember a világot a vallás, a tudomány és a művészet segítségével próbálja meg megismerni ösidőktől fogva. A mi célunk, hogy a művészetek jelrendszereinek megtanulásával a gyerekek szellemi eszközöket kapjanak az őket körülvevő világ

értelmezéséhez, ezzel önmaguk helyének megtalálásához. Mindez elmondva akár hangzatosnak tűnhet, de a mindennapok történéseiben azonban egy szépen előadott táncmotívum, egy értelmezve és átélve elmondott vers, jól letett vonal, szín, vagy megtalált hang elvégzi maga dolgát a személyiségben.

Nálunk a felkészülés kis csoportokban történik, a végeredmény azonban a lehető legnagyobb nyilvánosság számára látható. Ezt szolgálják minden év áprilisában megrendezésre kerülő gáláink, kiállításaink, egész estéket kitöltő színházi előadásaink. S mindez nem csak itt, szűkebb pátriánkban zajlik, hanem eljutunk az ország más tájaira, sőt az országhatáron túlra is. Talán nem véletlen, hogy tavaly karácsony estéjén a Duna tévé műsorában élőben láthatta a világ gyerekeinket. A gyerekekkel végzett közös munka valódi közösséget kovácsol az évek során. Ez, tudjuk jól az egyik legnagyobb nevelő erő mindenki életében. Művészetek, közösség, felszabadultság a teremtésben - mindezt együtt jelenti iskolánk jelmondata:

Alkotni szabadon!

■ Sokakban felvetődő kérdés, miért pont Hibó Tamás, az alig több mint 40 évesen elhunyt salgótarjáni grafikusművész nevére vette fel az Alapítvány is és az iskola is?

A hetvenes, nyolcvanas évek Salgótarjánjában élő értelmiségieknek nagyon kevés más személyiség mellett, Hibó Tamás testesítette meg a szabad művész ember figuráját. Természetesen szemtelen intellektualizmusát, olykor kíméletlen kritikai megjegyzéseit, feltétlen nyitottságát, ellenfeleivel szembeni nagyvonalúságát, kezelhetetlen szabadságvágyát alig tudták tolerálni. Ugyanakkor láthattuk a szakmája iránti mélyeséges alázatát, igaz szolidaritását a kirekesztettek iránt, az állandó segítségi hajlamát, a figyelmességét és barátságosságát, s mindezen túl az állandó szellemi éhségét. Kiemelkedő ítélőképességgel rendelkezett, világosan látta a dolgok természetét. Hibó Tamás rendkívül igényes volt, mint alkotóművész mindig kassáki szigorral, keménységgel nyúlt az anyagához és kassáki őszinteséggel. Visszanézve, a Hibó Tamás-i művészi jelenség olyannak tetszik, mintha Goyát, Derkovits-ot, Kassákot és a múlt századi lengyel naiv vallásos ábrázolások tisztaságát gyúrták volna össze a művészetben. Tehát nagy hatású életműve és emberi mivolta kiváló példaként állítható fiataljaink elé. Névválasztásunkban azonban van más motívum is. Hibó Tamás azért válhatott jó művésszé és hiteles szabadgondolkodóvá, mert mint salgótarjáni diák, eljárhatott Iványi Ödön festőművész Bányász Művelődési Házban tartott művészeti kurzusaira. Vagyis az alapítványunk és iskolánk névadójával demonstrálni szeretnénk, mit jelent a felnövekvő emberek életében a művészet és általában az értékek irányába orientálás szép missziója.

ÖNINTERJÚK - P. KERNER EDIT, T. PATAKI LÁSZLÓ

EDIT NÉNI, KÖNYVESPOLC, VERTICH SZÍNPAD STÚDIÓ

Salgótarján művelődésének évtizedek óta állandó szereplője a párját ritkító Madách-díjas házaspár: P. Kerner Edit tanár, előadóművész és T. Pataki László író-rendező. Rajtuk kívül ugyanis nem létezik Madách művészeti díjas házaspár, s persze nem a házasságuk tartósnak nevezhető sikere, sokkal inkább művészeti tevékenységük - külön-külön történt - elismerése fényesül a rangos díjban.

Két időszerű életmozzanatot indokolja az önminterjút velük: P. Kerner Edit a 77. könyvhéten kapta meg a megyei könyvtárosok elismerését kifejező Balassi Bálint-díjat gyerekeknek felolvasó mesélő műsorsorozata, az Edit néni könyvespolca nyomán, T. Pataki Lászlónak pedig ugyancsak az idei könyvhéten jelent meg a Kit szeretted, Ádám? című tanulmány, irodalom, tárcáírás válogatásból álló kötete a Madách családról.

■ Honnan a sorozatcím: Edit néni könyvespolca?

PKE: – „Természetesen” a férjem leleménye. Majd’ negyven éves közös életünkben, munkáinkban ő a címadó. Egyik nap hazamentem a könyvtárból, ahol egy pályázat szólt a nehezen olvasó, gyengénlátó gyerekek olvasási lehetőségeinek bővítéséről. Elég volt mondanom, mit szeretnék - meséket felolvasni - máris kész volt a cím. A jó kezdés, az érthető jelmondat fél siker. Persze segítettek maguk a könyvtáriak a környezet, a játékok előkészítésével, a folyamatos dokumentáció kezelésével, zenéléssel és minden mással is. Két szezont élt eddig a program, talán a folytatás sem marad el.

■ Előadóművészként vagy tanárként volt emlékezetesebb az Edit néni...sorozat?

PKE: – Nem lehet különválasztani esetben sem. A katedrán mindig a pódiumot is éreztem, vagyis az élményszerű átadást tartottam a legfontosabbnak, ám amikor a színpadra lépek, mindig érzem a tanító felelősségét is. A közönség ezt azonnal felfedezi, velem jön mindenben. Ennek ellenére nincsenek szak-

mai, tanári munkát elismerő díjaim, művészetiek annál számosabban, s talán kényszerből fogadtam el önmagam előtt: a legnagyobb elismerés, amikor egykori tanítványaim minduntalan megállítanak és beszámolnak életük alakulásáról.

■ Törzsökös salgótarjáni. A család, ahova tartozik, mindenben egyszerre volt közéleti és egymást segítően rokoni. Milyen a mai Salgótarján?

PKE: – A tarjániak mindig is közéleti emberek voltak. Mindig zajlott valamilyen élet, most is vannak magvai, élnek a városban olyan emberek – és meg is találják egymást –, akik élesztő erőként működnek, de a mai anyagias világ csökkenti a hatást. Biztosan eljön az az idő, amikor a gazdagság, a vállalkozók felismerik, hogy a kultúra nélküliség nem igazi gazdagság. Újra előtérbe kerülhetnek azok az emberek, akik áttételesen szólva ki mernek állni a pódiumra: nem kapja meg azt az ember, hogy örüljön, ha kimehet a színre, kiélni a mániáját. Ezért kellene még eredetiben, sokkalta bátrabban előrehozni azokat, aki írnak, énekelnek, zenélnak, és nem azon takarékoskodni, hogy egy-egy városi műsorrendezés, műhely fenntartás mibe kerül, holott egy úgynevezett állófogadás költségeit gyakorta csak ülve lehet hallgatni. Ha sokáig tart az az idő, amikor bagóért áll ki a tanár vagy az előadóművész, festő, szobrász, táncos vagy zenész - elfogyhat a legendás kitarítás, tovább romolhat a színvonal. Ezért fontosak azok a városi fórumok, ahol fiatalokkal foglalkozva valóban a jövő épül Salgótarjánban.

■ Egykori petőfis színészként mikor kapott taptot színi előadásban a város egyetlen színpadán, a „Józsiban”?

PKE: – A színházi előadás az ember életében ajándék, ha eredetileg elsősorban pódium-művészként ismerik. Néhány éve baráti körünk létrehozta a MERT Színházi Közösséget és színre vitte Ionescu: Különóra című darabját igazi nagy sikerrel. A folytatás azonban elmaradt. Régtől tagjai vagyunk a losonci Kármán József Színháznak, ahol legutóbb Czakó Gábor. Disznójáték c. színpa-

di művét adtuk elő Salgótarjában is a város támogatásával létesült, ma is működő Vertich Színpad Stúdió vizsgálódásával egyazon estén. Nehéz elmondani, mit éreztem, amikor a mi stúdiósaink Szép Ernő: Május c. előadását végigsúgva a szünet után ugyanannak a közönségnek az abszurd játék női főszerepét játszhattam.

■ Milyen a salgótarjáni színházi közönség?

PKE: – A bérletes előadások nyomán kellően művelt, tájékozott, érzékeny, azaz befogadó. Különösen szívesen látja azokat, aki helybeliek, valamikor itt éltek vagy ma is itt működnek. Nem szereti azonban, ha nem veszik komolyan. Ha linkséget érez a színpad felől. Hálás mindenért, ami őszinte, jó. A közönség új generációjának tekinthető a mai középiskolások serege, ám ők meglehetősen elhanyagoltak, nincsenek színházhoz szoktatva, holott erre nagyon nagy szükség van. Ez azonban a jövő zenéje, s persze szó sincs arról, hogy bármilyen mértékben-értékben nem tartom magamra nézve fontosnak a közönségnevelést.

■ Milyen feladata van a Vertich Színpad Stúdióban?

PKE: – Mindenes és - „beszédtechnikus”. Újabb bemutatók előtt állva mondhatom, a vertichesek lehetnek a jövőbeni salgótarjáni alternatív színház alapozói, akkor is, ha a városban néhányan még nem így vélekednek. Ez igazi beruházás. Körünkbe csak olyanok járnak vagy maradnak meg, akik többek szeretnének lenni, akik komolyan veszik elsőként önmagukat és mindennél fontosabbnak tartják a „másikat”. A többieket. Enélkül nincs színház. De ez „kívülre”, a minket megítélőkre is igaz. Minden ezzel kezdődik, s ez a városban majd két esztendeje tart. A stúdiósok együtt vannak teljes rendszerességgel, nem feltétlenül színészpálántaként, bár ilyenek is szép számmal lehetnek közöttük. A mesterség ismerete az első lépés mindenben.

■ Mit jelent a neve elején a T.? Igaz, hogy Tarján?

TPL: – Teljes mértékben. Győrtől jó hét évet dolgoztam a lapnál, és akkor ott a megyei első titkárt ugyanúgy hívták, mint engem, ő is rendszeresen publikált (vezércikkeket) a Kisalföld című megyei lapban. Nem szerettem volna, ha a sok jó ipari riportomat neki tulajdonítják, ezért kényszeresen felvettem a Tarján előnevet. Előtte ugyanis néhány évet valóban itt dolgoztam a Nógrádnál. Amúgy örök visszatérőnek számítok, háromszor jöttem vissza, valamiféle fecskéhúséggel, bár a család is ideköt, de lehet ebben más is. Szeretem ezt a völgyvárost, mindenkor szerettem, itt lettem tudatos újságíró (addig rosszul értelmezett művészként botladoztam a sajtó hasábjain), itt alapítottam igazi családot, sokat köszönök Salgótarjánnak, szinte mindent, családot, méltó, hozzám illő párt, gyereket, unokát, feladatot, sikert még akkor is, ha meglehetősen csendesen vagyok jelen.

■ **Ezt hogy kell érteni?**

TPL: – Őszintén szólva, negyven év ittléttel néha még ma is – eredendően pesti lennék – zavar a verespálság állandósuló állapota. Engem elsősorban ma is Kerner Edit férjeként azonosítanak az őstarjániak, holott egyet-mást tettem az asztalra. Veres Pálról ma senki semmit nem tudna, ha nincs Veres Pálné. „Ja, a Kerner Edit férje!” ez vagyok én. A fecskéhez hasonlóan maradvány: a fecskét sem érdekli ám, hogy ismerik vagy szeretik az ilyen-olyan eresze alattiak. Enyhíti a „fájdalmamat”, hogy vannak nálam szószerint, sőt névszerint is jóval nagyobbak (Nagy Pál párizsi-salgótarjáni magyar író például, a világ új, modern számítógépes irodalmát elsőként kanonizáló ember), akik valahogy ma sem találhatnak érrefelé igazi otthonra. Az irányított figyelmesség az oka vagy az eleve irányítottaság a ludas? Sopronra mondják: nagyon barátságos a látogatóval, hűséges önmagával, ám befogadni csak azt képes, aki tesz a városért. Salgótarján keményebb hely. Vagy ki tudja?

■ **Mindez panaszként hangzik.**

TPL: – Holott.

■ **Netán oka ez annak is, hogy alsótoldi bejelentett lakos?**

TPL: – Tarjáni vagyok. Alsótold, az ottani „birtok” a huszonegy ültetett szilvafával (háromszor hét szilvafal) igazi nagy játék a békés vidéki élettel, a földdel, a ribizlissel, a kétszáz éves vendiófával, a látogatókkal, a bőrkötésű vendégkönyvvel, amit még Göncz Árpádné kezdett meg, amikor hősi emlékművet avatott Alsótoldon. A gyerekkori vasi nyarak a kassa-villa fogásban, s másban, ami ma is érték. A város a munka elsősorban, sok szép feladattal, nagyon sok külön-külön élő, nagyjából egymást sem találó tehetséges, tanult emberekkel, a közös és így városinak tekinthető részletekkel. Volt idő, amikor vagy hét évig belső emigrációban élve elsősorban Losoncon dolgoztunk rendezvényekkel, műsorokkal, színházzal, irodalommal, mindennel, ami odaát is bővében van. Szakmai-elvi alapról történt akkoriban mindez, ám valahogy megváltozott mégis. A város néhány éve újra keresi önmagát, saját embereit, megbecsüli az értéket. Így kerültem jó társakkal együtt újra olyan helyzetbe, hogy hosszasan már nem lehetek meg a város nélkül, ha a város erről mit sem sejt, akkor is.

■ **Újjászületést vár?**

TPL: – Nem várok, igyekszem hasznos lenni, felívelésben vagyunk, ha ennek számos külső-anyagi és persze belső, túlon túl lassútempós

visszatartó okai ma még nem mindenben kedveznek. Engem meggondolkoztat, hogy százon jóval felüli a városban működő civil „bagázsok” száma, a polgár öntudatosodik hovatovább miközben elsőb polgárrá válik, a kurázszi újra felhágathat oda, ahol a mindenoldalú városépítés történhet/történik, ha hagyják. De hát, ki ne hagyná, igaz?

■ **Példák nélkül...**

TPL: – Nincs olyan ág, ami a művészetekkel kapcsolatot tart és ma nincs sehol. Mindenhol mozgás érzékelhető, az újat keresés főként a folytonosság iránti erős igény és a megmutatkozás lehetőségének kívánása. Valami itt igenis elkezdődött az utóbbi években és tart, ameddig mindenki előtt világossá válik majd azután, amint lenni szokott, újabb válság és hanyatlás lesz az úr, de ez néhány évtizednyi virágzás! Szeretem a várost, mert újra feladatokat ad, mert ha nehezen, ha nem mindenkivel egyetértésben (elég, ha nem X. találta ki), mégis sikerült például az immáron harmadik filmet elkészíteni a Palóc-kép Műhelyben itt, Salgótarjánban a város támogatásával. Második évfolyamába lépett a Palóc Parnasszus, élő irodalmi újság, amelyről csak a ferdeszájúak hirdették kezdetben, hogy a Palócföld ellenlábasa akarna lenni. Éppenhogy vele együtt dolgozunk valódi szerkesztőségként, a megye sokat citált, ám soha igazán meg sem fogalmazott irodalmát szeretnénk a babitsi értelemben megtalálni-felmutatni. Második évébe lép az ősszel a város alternatív színházát belülről építő és Vertich József legendás salgótarjáni petőfis színi rendező nevét viselő - színészmesterséget átadó stúdió, Molnár Ernő helybeli (Tempress) és Gáll Ernő (Magyar Rádió) fővárosi rendező-színész-tanárok, P. Kerner Edit s jómagam közreműködésével. S közben a rekonstrukció a köveken, a remény az emberekben, hogy nem „fenn az ernyő...” korszak következik, hogy jobban megismerjük és szeretjük egymást.

NEM A KATEDRA MÉRETE A TANÁR TEKINTÉLYE

> SZABÓ GY. SÁNDOR

Az ötvenes évek elején még vezényelték a frissen végzett egyetemistákat, „Te elvtárs északra mész, téged meg délen várnak” Hasonló módon egy fővárosi, pontosabban budai polgári negyedben felnőtt magyar-történelem szakos fiatalemberre is ilyesféle forgatókönyv várt. Hódmezővásárhely, vagy Salgótarján? Lehet választani, s ő választott: a sík Alföld helyett Palócországot, a hegyes-völgyes, dimbesdombos Nógrádot, a büszke és akkor még a politika által is sokra tartott, ám szegény Salgótarját.

S akivel mindez megtörtént, Herold László tanár, ma nyugalmazott gimnáziumi igazgató Nógrád megye díszpolgára, aki a közelmúltban munkássága elismeréseként országos kitüntetést, az Eötvös József-díjat vehette át a fővárosban, ahonnan egykor a „kenyeretlen” Tarjánba érkezett.

■ **Ígérem, hogy erről már nem lesz szó, mint ahogyan a beszélgetésünk elején a lelkekre kötötte.**

Köszönöm. Egyúttal megköszönöm a kitüntetés kezdeményezőinek és a sok-sok gratulálónak a figyelmességét is. Szeretném ezután is, mint eddig, nyitott ajtóval várni egykori diákjaimat, és tisztelettel gondolok egykori elődeimre, kortárs kollégáimra, akikkel a nehéz időkben is egyetlen partner, társ volt számunkra: a diák. Az ismert, jó nevű iskolából érkezett, magabiztosat éppúgy kezeltük, mint a falusi osztatlan iskolából érkező bizonytalan, kevésbé magabiztosat.

Az elmúlt évek számomra bizonyították, minden fiatal számára megvan az esély, hogy tehetségére, szorgalmára építve kifformálja önmagát. Ehhez voltak, és kellene továbbra is olyan tanárok, akik nemcsak a katedráról, hanem annak jelképes „magaslatáról” lelépve szeretettel, türelemmel és kellő szakmai tudással felemelik, segítik kibontakozni az ifjú embert, akik nemcsak követelnek, hanem tudást, tisztességet is adnak tanítványaiknak... Tulajdonképpen ez volt a tanár felelőssége régen is, ma is: ez örök követelmény, e nélkül nincs jó pedagógiai munka, s jó pedagógus.

■ FOTÓ: HOMOGA JÓZSEF

■ SZABÓ GY. SÁNDOR FELVÉTELE

■ **Közgazdasági, Madách gimnázium, Bolyai gimnázium. Három intézmény, melyek neve, sorsa az idők folyamán változott, s Herold László tanár úr sok évtizedes pedagógusi, igazgatói pályafutásának legfőbb állomásai voltak.**

Valóban ezek voltak szolgálati helyeim, s az ezekben dolgozó okos és bölcs tanároknak köszönhettem, hogy nem „menekültem” el a nehéz sorsú városból. A szürkeségben is megmutatták a fényt, azokat az értékeket, melyekért érdemes volt, jó volt Salgótarjában maradni. A legnehezebb helyzetben is együtt gondolkodtunk! Közösén oldottuk fel a politika ridegségét és merevségét, és varázsoltuk katedrára a francia Villon verseit, vagy éppen Szabó Dezső Elsodort faluját, később Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról, mint túrt, vagy éppen tiltott műveket. Tanár és diák egyet akart, és egyet gondolt ebben a szent összekacsintásban.

■ **Kikre emlékezik szívesen kollégái közül?**

Igen-igen hosszú lenne az a névsor, amely emlékeimből összeállna, de azért néhányat szívesen megemlítek. Ravasz Dezső, Bácskay János, Gyórfy Dezső, Kmetty Ferenc, Mikuska Imre, Czákó György, Marton Kálmán, Vincellér Vilmos, akiktől sokat tanulhattam. De boldogan megemlítek a sok fiatal, középgenerációs kollégák közül néhány nevet. Például a bolyais Árpád Sándor tanár úrét, aki a közelmúltban Aranykatedra díjat kapott. Dembrovszky Zsuzsanna tanárnőt, akit a francia köztársasági elnök lovagi kitüntetésben részesített, s aki hallatlanul szerény, alázatos és kiválóan felkészült kolléga. De ide kívánczik Rozgonyi István tanár úr teljes életpályája is, amely az iskola zenei életének felépítésével indult. E sort még sokáig lehetne folytatni... Egyébként mint említettem is, nekik és még nagyon sok más kollégának, idősebbeknek és fiatalabbaknak, no és a diákoknak köszönhetem, hogy maradtam, hogy végleg maradtam Salgótarjában. Szeretem a város lakóit, örömeivel, gondjaival múltjában és jelenében, szerénységével és szegénységével, gazdag palóc kultúrájával és szépre törekvő színvonalas iskoláival.

■ **Hogyan emlékezik a hőskorra?**

Ahogy általában egy fiatal tanárnak, úgy teltek mindennapjaim. Délelőtt az iskola, délután nevelősködés a fiúkollégiumban este tízig. A faluról beérkezett csetlő-botló fiúk sorsát rendeztettem. Ezek a gyerekek tudtak tanulni, az osztatlan iskolában megtanultak a saját dolgaikra figyelni. Fegyelmezettek, jól neveltek voltak., és szerettek az esti beszélgetéseken önmagukról megnyilatkozni.

No és az a szoba, ahol meghúztam magam! A szolgálati szobám a régi kollégiumban, mely előtte cipésműhely volt. Erre akkor jöttem rá, amikor az első napom arra ment rá, hogy harapófogóval húzogattam ki a jancsiszegeket a padlóból. Később természetesen már jobb körülmények közé költöztettem, s akkor hozhattam a feleségemet Salgótarjába

A Pécskő utcai toronyházak egyikében él a mai napig Herold tanár úr és családja. Szerény ám igen izléses a hajlék, néhány grafika és festmény régi és kortárs, elsősorban salgótarjáni művészektől. A polcokon sok- sok könyv, s az egyik szobában ott a számítógép.

Tekintetem végigsiklik a könyvespolcokon. Egy helyütt Gerelyes Endre írásai, Ravasz István versei, M. Nagy Pál tanulmánya... Czinke Ferenc, Iványi Ödön albumok...

Előbbiek a tanítványaim voltak, Gerelyes halott, Ravasz a salgótarjáni 56-os sortűz áldozata lett. Egy érettségi találkozó alkalmával látogattuk meg a temetőben, s azt követően tetették rendbe a volt osztálytársak a sírját. A Párizsban élő M. Nagy Pállal találkoztam nemrégiben, szép kötetet kaptam tőle ajándékba... Utóbbiak a kortársaim, kollégáim voltak, meghatározó személyiségei Nógrád és Salgótarján művészeti, kulturális életének. S talán ez adja Nógrád megyének az erőt, a szépet, jót átadó, értéket teremtő és szolgáló emberek sokasága. Hiába vagyunk szegények esetleg más vidékekhez, országbeli régiókhoz viszonyítva Salgótarjától Pásztóig, Balassagyarmaton át Kazárig, Hollókőktől Bujárig múlt- és jelenbeli humán értékeinkre büszkék lehetünk.

■ **Sok tanítványa megkeresi?**

Nagyon sok. Van, aki levélben, akad aki telefonál, s akadnak olyanok, akik személyesen jönnek. Mostanában ugyan már ritkábban, de rendszeresen találkozom volt diákjaimmal, akiket érdekel, szívesen beszélgetünk irodalomról, művészetekről, s az általuk is megélt értékekről. Estébe nyúló beszélgetéseket folytatunk, úgy hiszem kölcsönös épülésünkre. Mostanság a számítógépet is sok fontos dologra tudom felhasználni. Meglehetősen széles körben folytatok ennek segítségével levélírást és e-mailezést. Néhány éve például, amikor az Északi-sarkkör közelében, Lappföldön tanított a fiatalabbik leányunk, fájdalmasan éreztük a hiányát. A levelezés nehézkes volt, a távolság leküzdhetetlennek tűnt egy ideig... Amikor beszereltettük az internetet, kitágult a világ, élővé vált a kapcsolat a lányunkkal. Csodálatos volt tudni, szinte érezni, hogy amikor leütöttük a billentyűzetet és megszületett a szó: hiányzol nekünk, akkor azonnal jött rá a válasz: Ti is nekem. S aztán a nyugtatás: ne féljetej jól vagyok! Gyakran estéket töltöttünk a gép előtt, s küldtük szerető, féltő, aggódó üzeneteinket a csodálatos szépségű északra,

■ FOTÓ: HOMOGA JÓZSEF

Roveniemibe, ahonnan gyorsan jött a válasz is. Így vált számunkra elviselhetőbbé az egész. Így szerettük meg a technikát, s használjuk családostul a mai napig mindig jó és hasznos dologra, levelezéstől az újságolvasásig, böngészésre és kalandozásra az internet világát.

■ **Mi lesz a könyveivel?**

Soha nem voltam hűtlen hozzájuk. Naponta rendszeresen olvasok verset, prózát, nyúlok vissza kedvenceimhez. Számomra a könyv és a számítógép megfér egymás mellett, s ezt egyfajta szerencsémnek is tekintem – mosolyodik el Herold László igazgató úr.

■ **Végezetül térjünk vissza a diákokhoz!**

Térjünk, habár eddig is róluk beszélgettünk...

■ **Nagy jubileumra készülődnek.**

Igen, ismét, mert néhány héttel ezelőtt fejeződött be a Bolyai gimnázium 40 éves történetének megünneplése, s most, szeptember 29-én az első Madách-os osztályom 50. éves, jubileumi osztálytalálkozóját tartjuk. Ritka nagy alkalom, izgalommal készülök, még a távoli Kanadából is várjuk odasodródott egykori diákunkat. Őt is hazavárjuk. Várom, nagyon várom a találkozást a megmaradottakkal...

NE VÁRJUNK CSODÁKAT A TURIZMUSTÓL?

> BALÁS RÓBERT

Salgótarján és környéke, a Karancs-Medves vidék bővelkedik a csodálatos természeti és táji értékekben, amelyek megóvása elemi érdekünk. Ugyanakkor sokak álláspontja szerint a turizmus fejlesztése az egyik kilábalási lehetőség a térséget sújtó gazdasági válságból. Szinte óhatatlan, a két fontos érdek előbb-utóbb össze ne ütközzön egymással. Ezért alapvetően fontos az érdekelttek együttműködése, a tervek összehangolása és az együttes cselekvés. Erről (is) beszélgettünk Drexler Szilárddal, az ismert természetvédővel, aki szerint azonban ábrándokat kergetünk, ha azt várjuk, hogy a térséget csak a turizmus húzza ki a bajból. Az országosan elismert szakember úgy véli, a fejlesztést minden egyéb „ attrakció ” bevezetése előtt az érintett falvak, településrészek infrastrukturális helyzetének, az ott élők életkörülményeinek megfelelő szintre emelésével lehet megalapozni.

Az ismert nógrádi környezetvédő, Drexler Szilárd jelenleg a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület munkatársa, a Nógrád megyei szervezet egyik vezető aktivistája és a Karancs-Medves Természetvédelmi Alapítvány kuratóriumi elnöke. A két szervezet a természeti és táji értékek megőrzésén serénykedik, emellett az egyesület a madárvédelemben, míg az alapítvány a **kultúrtörténeti értékek megőrásában** is érdekelt.

Közel két évtizede kapcsolódtam be ebbe a tevékenységbe – említi –, s az egyesületi munkámban mindinkább a Karancs-Medves vidéket érintő térségfejlesztési programok kerültek előtérbe. A természetvédők ugyanis egyre inkább felismerik, hogy egy-egy faj védelme már kevés: **az élőhelyet kell megővni, azt pedig főként az emberi tevékenység veszélyezteti.** Ezért együttműködünk a tervezőkkel és a döntéshozókkal, s egy-egy fejlesztési terv esetén letesszük a Medves-fennsíkon és a környéken lévő természeti értékek megővését célzó javaslatot.

TÁJHÁZ KÉSZÜL RÓNAFALUN

Az szinte természetes, hogy az egyesület közreműködött a Karancs-Medves tájvédelmi körzet kialakításában.

A brit nagykövetség támogatta a turizmus és a természetvédelem összehangolását szolgáló tanulmányokat – folytatja –, amely beépült néhány helyi és regionális fejlesztési tervbe. Salgótarján várossal együttműködve erre a célra nyújtottuk be 250 millió forintra szóló pályázatunkat, amelyet az elmúlt időszakban – apró, vitatható ok miatt – nem támogattak. Az elképzelés azonban készen van, és remélem, hogy előbb-utóbb megvalósul.

Drexler Szilárd elismeri, hogy **a turizmus fejlesztése mindnyájunk fontos közös ügye, de a térség vonzóná tételehez szerinte is hiányzik néhány turistavonzó program.** Ezeket a természetvédők főként belterületen képzelik el, s kötnék össze olyan túrákkal, amelyek bemutatják a környéket, s nem veszélyeztetik a környezetet.

Rónafalun megvásároltunk egy palóházat, amelynek a felújítása zajlik – folytatja. – Szeretnénk megnyerni a helyi támogatókat olyan tájház kialakítására, amely bemutatná, hogy a Medves lakói hogyan éltek és dolgoztak, milyen viszonyban voltak a tájjal. Már hárommillió forintot fordítottunk a felújításra. További egymillióra lenne szükségünk ahhoz, hogy a kiállítást megnyissuk, és a Rónafaluért Baráti Társaság segítségével üzemeltetni tudjuk a tájházat.

Az egyesület korábban a salgóbányai Bagolytanyát is működtette. Erre a kiállítóhelyre az ország távoli részéről is érkeztek érdeklődők, de a kaszinóépület mostoha feltételei miatt ezt nem tudták fenntartani,

ám a tájház elkészültével újra megnyílna a kiállítás. A Bükki Nemzeti Parkkal együttműködtek a ragadozómadár-fészkek és a kétéltű petézőhelyek felmérésében. Az egyesület kezdeményezte az **eresztvényi madárpark** kialakítását, amely a térség egyik leglátogatottabb természetvédelmi tanösvénye. A madaraknak fészekedőket raktak ki, a VGÜ rendszeresen gondozza a területet, míg az Ipoly Erdő Rt. a patak hidját és az eresztvényi játszóteret is felújította. Jól látható tehát, hogy a **civil szervezetek, gazdálkodók és az önkormányzat összefogásával lehet előre lépni, eredményeket elérni.**

Úgy érzem, hogy az elmúlt tíz-tizenöt évünk nem volt elvesztegetett idő – említi –. Mostanra látszik beérni a munka gyümölcse, és alakulnak ki azok a partneri kapcsolatok a gazdálkodó szervezetek, önkormányzatok, civil szervezetek között, amelyek előbb-utóbb eredményre vezetnek, és ehhez pályázati lehetőségek is rendelkezésre állnak.

MADÁRVÉDELEM A SZLOVÁKOKKAL

Drexler Szilárd arról is beszámolt, hogy **megnyertek egy szlovák-magyar interregionális pályázatot**, amelynek kapcsán salgótarjáni központtal, főként a fontos madárelőhelyek megfigyelését látják el a határ két oldalán. Ezt a tevékenységet idővel a teljes határszakaszra szeretnék kiterjeszteni.

A program azért jelentős – említi –, mert az Európai Unióban a fontos madárelőhelyek szolgálnak a Natura 2000 hálózat kijelölési alapjául. Ezek a régiók az EU-államokban található természeti értékek megőrzésére hivatottak. Magyarország területének 20,6 százaléka a Natura 2000 hálózat része, és vannak olyan, határon átnyúló térségek, amelyeket érdemes a szomszéd ország aktivistáival közösen megfigyelni. Erről szól a programunk

is, amely mintaértékű lehet, hiszen, ha az ország teljes határszakaszán kialakul a határ menti együttműködés, büszkéek lehetünk arra, hogy Salgótarjánból indult ki a kezdeményezés.

Elindították az **erdei iskolai programot** is, amelynek keretében már ötezer gyereknek szerveztek a környéken túrát, programot, előadást. A növekvő számú kiadványok mellett filmeket is készítenek, amelyek már a helyi televízióban is futnak.

Tervezem a **helyismereti olvasókönyv** kiadását – említi –, amelynek kézírata nyolcvan százalékgig készen áll. Ez azonban egy öt-hatmillió forintos program: a könyv színes lenne, és a szlovák oldalon található medvesi részeket is bemutatná. Rengeteg adatot gyűjtöttem össze a környéken, köztük mintegy ezer archív fotót az itteni falvakból és a Tarjánhoz tartozó településrészekből, amelyeket digitalizáltunk, és a könyvhöz, egyéb kiadványokhoz is hasznosíthatók lesznek.

A **több mint egy évtizedes múltú Karancs-Medves Alapítvány** céljai között a természetvédelem mellett a kultúrtörténeti, táji értékek megóvása is szerepel. Az alapítvány – mint Drexler Szilárd elmondta – nehezen tud helyi adományokhoz jutni, de a pályázati lehetőségeket a legnagyobb mértékben kihasználják. Tanösvényeket alakítottak ki, konferenciákat rendeztek a megye természeti értékeiről, s ezekről kiadványokat is készítették. Legutóbb a **várossal, a vízművel és az erdőszettel karöltve** – pályázati pénzből – egy salgóbányai illegális személtelakó felszámolásába vágtak bele, s a lehetőségek szerint támogatják a térségbeli civil szervezeteket.

A **medvesi térség fejlesztését az önkormányzat, a civilek és a gazdasági szereplők nagyobb összefogásával lehetne megoldani** – említi. – Ehhez komplex módon gondolkodó, megfelelő szabad tőkével rendelkező alapítványt, egyesületet kell létrehozni, hiszen jelenleg is adódnak nagyszerű pályázati lehetőségek. De hiába tudnánk az Élet a Medvesen programmal akár 300 millió forintot is elnyerni, ha nincs hozzá tízmillió forintos önrészünk, és nem tudjuk előfinanszírozni a beruházást. Éppen ezért, óhatatlan, hogy bevonjuk a munkába azokat a szereplőket, akik partnereként megelőlegezhetik ezeket az összegeket.

ARCCAL A TURIZMUS FELÉ?

A Munka c. városi hetilap 1930. szeptember 17-i számának vezércikkében olvastam: **„Azt a gyönyörű vidéket, azt a történelmi levegőt, emlékeket, amelyek városunkat és környékét körül ölelik, nem szabad kiaknázatlanul hagynunk. (...) Ezek a szerencsés természeti adományok azonban csak megfelelő körülmények között használhatók ki az idegenforgalom szempontjából.”** A 76 éve írt sorokat akár ma is papírra vethetnénk: Salgótarján és környéke bővelkedik a csodálatos természeti szépségekben; vajon mi az oka, hogy ezt a turizmus javára nem tudjuk kihasználni? – kérdeztem a szakembert.

A turizmus lehetőségeire, úgy vélem, az itt élők többsége túlzott várakozással tekint – említi. – Ebben a politika is hibás, amely témákat generál. Ha az embereknek gyakran ismételtetik, hogy a turizmus majd kirángat benneteket a bajból, egyre jobban kezdenek hinni benne, és várják a megvalósítást, amely talán sohasem következik be a várt formában. Azt nem vitatom, **hogy a turizmus is egy kibontakozási lehetőség a sok közül, de ez az ágazat sem oldhatja meg a térség gazdasági gondjait.** Ugyanakkor valóban azt látjuk, hogy azok, akik a környéken fejlesztési terveket készítenek, elsők között említik a kiváló természeti adottságokat. Egy felmérés szerint **a helyi fiatalok is főként a szép környezete miatt szeretik Salgótarját.** Eddig a felismerésig a tervezők is eljutnak, de nem tudnak vele mit kezdeni. A legtöbb emberben ugyanis az a szemlélet él, hogy az értékeinket úgy tudjuk legjobban kiaknázni, ha beruházunk: átalakítunk, építünk, beto-

nozzunk, villanyoszlopokat állítunk – de ez szerintem helytelen alapállás. Tény, hogy számtalan olyan természeti, táji értékünk van, amely lenyűgözi az ide látogatókat, de mindezt nem lehet fokozni azzal, hogy léggömböket rakunk ki, vagy golfpályát építünk. Tömeges turizmussal eleve nem számolhatunk, mert az olyannyira felbolygatná a helyi települések életét, és oly mértékben veszélyeztetné a tájat, amely elviselhetlenné válna. Szerintem elsőként a térségbeli települések infrastruktúráját kell megfelelő szintre fejleszteni, és ha ez megvan, a fejlődés is megállíthatatlanul elindul, egyre többen akarnak ideköltözni. Akár **a falusi vendéglátást szolgáló kis panziók is megnyílhatnak**, de a tájat, s az évszázadok alatt kialakult gazdálkodási módot meg kell őriznünk; mert ha megszűnik a legeltetés, megszűnnek a Rónafalu fölötti kisparcellák, megszűnik a kertgazdálkodás Somoskőn és Rónafaluban, akkor a táj is elveszíti mai arculatát, hangulatát.

Kértem, említsen példát arra, ami „betonozás nélkül” is a környék védjegyévé válhat, különleges értékével vonzhatja a látogatókat.

Nemrégiben volt szerencsénk bejárni Petőfi Sándor felvidéki útjának azt a részét – említi –, amikor a költő Vecsekőről jött át Salgóra és Somoskőre, majd vissza Vecsekőre. Úgy vélem, amint a határok szabadon átjárhatóvá válnak, ez olyan tematikus út lesz, amellyel Magyarországon legfeljebb a Balaton-felvidék versenyezhet. Ha valaki bejárja ezt a néhány kilométert, olyan történelmi, táji, kultúrtörténeti élményt kap, amelyet kevés helyen fedezhet fel. S ha a turista felmegy a Medvesre, csodálatos természeti környezetet lát, ahol két középkori vár, és bazalt tanúhegyek koronázzák a fennsíkot...

SIMONÉK

> VASKOR ISTVÁN

1980. június 14.: SBTC – Pécs 0-1. Salgótarján, 3 ezer néző. SBTC: Kun – Cséki, Mákos Varga, B. Kovács, Valuch, Juhász (Mihály), Földi, Kajdi, Szoó (Simon), Bíró.

Őn is emlékszik erre a mérkőzésre? Ha nem, akkor csupán a tények kedvéért: a salgótarjáni labdarúgás máig utolsó NB I-es összecsapását rögzítették így a jegyzőkönyvek.

Azóta több mint negyedszázadnyi víz folyt le Dunán, Tiszán, Ipolyon, Zagyván, de senkinek és semmikor nem sikerült feltámasztani poraiból a megyeszékhely labdarúgását. Akadtak ugyan biztató fellángolások, mára azonban olyan messzire került az élvonal a tarjáni focitól, mint földrajzilag Makó Jeruzsálemtől.

Lehet a múlton rágódni, de aligha érdemes. Lehet bűnbakokat keresni, de nincs értelme. Változott a világ, változott a társadalom, változott minden. Mifelénk nincsenek bőkezű mecénások, tehetős, a sportra áldozni kész és képes nagyvállalkozók. Ötletgazdák, programfelelősök olykor-olykor ugyan előbukkanak, a megmentők szerepében tetszelgők azonban sorra eltűnnek a felszínről. Marad hát a csupasz valóság. Az élvonalról majd álmodozzanak unokáink, a jelenkor pedig foglalkozzon az építkezéssel. Történetesen a tehetségek felkutatásával, nevelésével, versenyeztetésével, mégha az sem könnyű szakmai és pénzügyi kihívás.

A LEGNAGYOBB ÖRÖM AZ UTÁNPÓTLÁS

Idősebb Simon Imre így gondolta. Ő persze nem a „legmenőbbek” közé tartozik, „csak” imádja a focit, gyerekei, unokái is vannak – büszkeségére –, s a szölamok helyett cselekedett. De ne menjünk a lényeg elébe.

■ Ismerjük meg idősebb Simon Imrét.

68 éves vagyok, s bár Budapesten születtem, igazi salgótarjáninak vallom magam. Családom élete kész regény, ezért arról most annyit: apámat hat éves koromban, a második világháborúban egy páncélos csatában agyonlőtték Magyarországon. Sovány vigasz, hogy hősi halottá nyilvánították. Én pedig? '53-tól az öblös-üveggyárban dolgoztam, innen mentem nyugdíjba '92-ben. Az évek persze nem mentek ilyen gyorsan, történt egy és más az életemben. Több csapatban fociztam, Miskolcon katonáskodtam, családot alapítottam, az öblös tmk-ját vezettem, majd azt alakítottuk át gmk-vá. Edzősködtem, edzőképzőt végeztem, 1992-től pedig a családi, faipari vállalkozást vezetem. Ekkor választottak meg a Salgó Öblös Faipari SC elnökévé is.

Imre bácsi itt abba is hagyná a diskurzust, ezzel lezárták tekintené a beszélgetést. Ám jól felkészülve említtem neki a Törökőri Vasat, a Miskolci Honvédot, a Forgácsi Bányászt, a SÜMSÉ-t, ahol aktívan kergette a pettyest, majd a Pásztót, a Kazárt, a SÜMSÉ-t, az STC utánpótlást, a megyei ifjúsági válogatottat, ahol edzősködött. Ő pedig nemes egyszerűséggel bólint, s mondja, így igaz.

■ Amire valójában kíváncsi vagyok, azt tőle hallok.

A Salgó Öblös Faipari SC közhasznú szervezetként tevékenykedik. 1992-ben megvásároltuk az öblös-üveggyártól a sportpályát, mely azóta a szervezet tulajdona. Magántulajdon. A fejlesztésekhez, az itt folyó munkához nem kapunk állami segítséget. Ennek ellenére mára a köztudatban öblös-salakosnak nevezett tér már füves, a futópálya nyitva áll mindenki előtt. A klub nagy hangsúlyt helyez az utánpótlás nevelésére, ide a hét bármelyik napján ellátogathat a kétkedő: mozgás van a területen.

Idősebb Simon Imre sok örömről és keserőségről is beszél. Tehetségéhez, lehetőségeinek megfelelően mindent megtett ezidáig, hogy a tarjáni futball ne tűnjön el a süllyesztőben. Idén nyáron mégis akadtak megváltók, akik az SBTC névre fókuszáltak: úgy gondolták, azt csak az arra érdemesek használhatják, az Öblös Faipar nem. Imre bá' mondja is, hogy az elődök iránti tiszteletből és alázatból szerepeltek SBTC néven az NB III-as bajnokságban – mellesleg az Öblös Faipar költségvetéséből –, ám ha mások ezt másként gondolják, akkor nincs mit tenni. Tudvalévő, hogy a csapat kiesett, maradt a megyei I. osztály, a név pedig módosult. SBTC helyett Salgótarján lett.

Magam úgy érzékelem, hogy beszélgetőpartnerem sértve érzi magát, ezért – mint fogalmaz – úgy gondolja, hogy ideje lenne kiszállni ebből a körforgásból. Az megnyugtató számára, hogy van pálya, vannak fiatalok, vannak tehetséges szakemberek, s arra még futja, hogy megmaradjon a legnagyobb öröm: a fiatalok képzése immár az utódokkal, köztük fiaival.

TEHETSÉGEKBŐL NINCS HIÁNY

A képzésről, a csapatokról immár Simon Attilával, az apai tradíciók folytatójának legidősebbikével beszélgetünk. Attiláról illik tudni, hogy ő sem egy lovardában ismerkedett meg a labdával.

A ma 44 éves volt labdarúgó, edző pályafutása kanyargós volt: SÜMSE, STC, Debreceni USE, H. Papp J. SE, St. Síküveggyár, Eger, SBTC, Salgó Öblös, majd 1990-ben fiatalon abbahagyta a labdarúgást. Igaz, közben már volt edzői képesítése, s a részleteket, az előrelépés fázisait mellőzve ma már elmondhatja magáról, hogy „A” licenstes labdarúgó edző.

A kispadra 1988-ban ült le, mint sokan, ő is utánpótlás korú csapatoknál kezdte. 2002-től 2006-ig a Magyar Labdarúgó Szövetség Nógrád megyei instruktora volt – ma azért nem az, mert a státuszt minden

megyében megszüntették –, e beosztásában az utánpótlásért és az edzőképzésért felelős szakemberként tevékenykedett szűkebb pátriánkban. Hogy érthet valamit az edzősködéshez, jól érzékelteti: idén három országos korosztályos válogatott mellett dolgozott. A '90-es és '91-es születésűek nemzeti csapatánál pályadző, míg a '92-esek között szövetségi edző volt. „Mellesleg” tagja a Nógrád Megyei Labdarúgó Szövetség elnökségének, az edző- és utánpótlás-bizottság vezetője, s mint ilyen, ő koordinálja a megyei szövetség utánpótlás programját. Családapaként alighanem nagyon boldog ember: 1988-ban született Attila fia az MTK Hungária szerződötett labdarúgója, ikerfiai – Ádám és András – pedig szintén az MTK utánpótlásának meghatározó futballistái.

■ A pályafutás, a család, a fiúk mindenki számára nyitott könyv. De vajon hogyan vélekedik a jelenlegi salgótarjáni futball-állapotokról a szakedző?

Hadd kezdjem egy személyem körüli mendemonda eloszlásával. Közismert, hogy éveken át a felnőtt csapat szakvezetőjeként tevékenykedtem, s a nyár elején megköszöntem a bizalmat. Sokan megfutamodásnak vélték távozásomat, ám most mondom el, hogy nem erről volt szó. Közel 500 felnőtt mérkőzésen ültem a gárda kispadján. Minden edző életében eljön az a pillanat, amikor úgy gondolja, hogy pihenni kell, új impulzusokra van szükség. Ez történt az én esetemben is. Visszatértem az utánpótláshoz, mellyel foglalkozni öröm és nagy szakmai kihívás. De nem ismeretlen ez számomra, hiszen '88-ban a fiatalokkal kezdtem, az Öblös Faipar keretében 1999-től tudatos utánpótlásképzést folytattunk.

■ Adottak-e ennek a feltételei?

Részben. Ami a szakembergárdát illeti: UEFA licenszes edzők foglalkoznak a gyerekekkel, azt hiszem, ez jó dolog. A pénzről ne beszéljünk, mindenki ismeri a salgótarjáni helyzetet, de a Faipar lehetőségeihez mérten erőn felül megteszi a magáét. A képzés végterméke maga a labdarúgó. A Salgótarjában nevelkedett focisták közül ifjabb Lipták Zoltán, Kerényi Gábor, Varga Csaba, Czékman József, Tolnai Tamás, Oláh Viktor és fiaim, Attila, András, Ádám neve kívánkozik az élre. Ők mindannyian szerepeltek korosztályuk válogatottjában, közülük többen profi labdarúgók. Hiszem, hogy erre lehet büszkének lenni.

■ Lesz tehát felemelkedés?

Jós lennék, ha megmondanám. Tehetségek vannak, pénz az nincs, márpedig a mai futball e nélkül nem működik. Magyarország megyeszékhelyei közül csak Salgótarjában nincs műfüves pálya, s amíg például Putnok és Ózd labdarúgása éves szinten – egy-egy csapatra – húszmillió forintot kap az önkormányzattól, addig a Somosnak, a Baglyas-Volánnak, a Zagyarónának, a sportiskolának és az Öblösnek összesen kilencmillió jut évente. Akkor hát mit várhatunk?

CSAK MEGSZÁLLOTTAN

Ifjabb Simon Imre sem esett messze a fájától. Ő is volt labdarúgó – SBTC, Öblös, SKSE, Nagyoroszi –, 1996-tól pedig edzősködik. 39 éves, „B” licenszes szakember, elvégezte a TF középfokú edzői képzését. Ezidáig mindig utánpótlás korúkkal foglalkozott, s jelenleg is ezt teszi. A '93-as korosztályt edzi, akikkel a '92-es korcsoport országos, kiemelt bajnokságában szerepel, a keleti-csoport küzdelmeiben.

Ifjabb Simon Imre családjában is van utánpótlás. Bence fia egyike a tehetségeknek, s nyilván az

már a lurkó „szerencsétlensége”, hogy 1993-as születésű lévén az apa a trénerre.

■ A szakember szűkszavú, ám gondolatai sokatmondóak.

Én imádom a gyerekekkel foglalkozni. Ha úgy tetszik, filozófiám az, hogy az utánpótlással való foglalkozást csak megszállottan lehet végezni, s ha az ember ebbe belefog, akkor azt csak tökéletesen csinálhatja. A legtöbbet kell adni, s a jobbaktól nem szégyen elsajátítani a szakmai tudást.

■ Sok szülő mondta, hogy az imént mondottakat nem is tagadhatnád le. De a sikerekhez, a minőségi focihoz ez nem elegendő.

Én most az utánpótlás neveléséről, az edzői hitvallásról beszéltem. Az élsport az más. Ha a salgótarjáni viszonyokat vizsgáljuk, nem nehéz megállapítani, hogy a minőségi előrelépéshez – felnőttek esetében – az infrastruktúra hiányzik. Nincsenek létesítmények, nincs pénz. Ha majd a helyi önkormányzat, a vállalkozók eljutnak a közös gondolatig, az összefogásig, akkor lehet majd diskurálni a megoldásokról. Tehetség ugyanis bőséggel van, de felnőttek érve a legjobbak elmennek a városból.

* * *

Ifjabb Simon Imre és csapata idén júniusban a salgótarjáni utánpótlás rég nem tapasztalt sikerét érte el a salzburgi nemzetközi labdarúgótornán, ahol megnyerték korosztályuk küzdelmeit. Végszóként és sommázatként álljon itt a szakembernek a győzelem után mondott gondolatsora.

„Nem kell arra gondolni, hogy ez a csapat tisztán csak tehetségekből áll, de sokszor éppen ezek a gyerekek motiváltabbak és segítik át a csapatot a nehézségeken. Azt sem mondhatom, hogy mindenki barátja mindenkinek, de a fiúk a pályán nagyon tisztelik egymást. Ha mást nem is, de ezt az elmúlt időkben beléjük vertem. Három éve elkezdünk egy munkát, és ami nagyon ritka ma a magyarországi utánpótlásképzésben, egymásra talált szülő, gyermek, egyesület és edző. Mindenki teszi a feladatát, nem szólunk egymás dolgába, nincsenek sérelmek, sértődések... Nagyon örülök ennek a kupagyőzelemnek. Gondoljunk csak bele: Ausztria és Magyarország kivételével minden, a tornán résztvevő ország válogatottja kijutott a 2006-os németországi világbajnokságra. Ezek a gyerekek a miénknél sokkal magasabb színvonalhoz szoktak, és a felnőtt focisták teljesítményéből is sokkal több erőt tudnak meríteni. Remélem mire a mostani sikert elérő gárda tagjai felnőnek, sokat változik a játékot körülvevő morál a mi városunkban, Salgótarjában és Nógrád megyében, és újra felemelkedhet a sportág színvonala szűkebb pátriánkban is.”

■ HOMOGÁNE TÓTH ILONA FELVÉTELE

■ HOMOGÁ JÓZSEF FELVÉTELE

ÖRÜLNI KELL JÓ HÍRÜNKNEK

> SZABÓ JÁNOS

A Salgótarjáni Néptáncművészetért Közalapítvány 2005 nyarán tartott kuratóriumi ülésén hangzott el az örömhír: Wijnendaleba (Belgium), a 25. jubileumi fesztiválra várják a Nógrád Táncgyűttest. A bejelentés azért is érintett kellemesen mindannyiunkat, mert 1987-ben már részt vettem a fesztiválon az együttessel, majd 1989-ben és 1992-ben is ellátogathattunk oda. Már az első alkalommal nagyon barátságosan fogadtak bennünket, s bár néhányan azóta már abbahagyták a táncot, ám a belga vendéglátókkal a mai napig tartják a kapcsolatot.

Jómagam tánc- és művészeti vezetőként a salgótarjáni fotóklub négy tagjával – akik egy fotókiállítás szerveztek a Torhautban működő kollégáikkal –, a Dűvő zenekarral és a Nógrád Táncgyűttestel vehetem részt az ideai fesztiválon. Négyen utaztak azok közül, akik már az első alkalommal, 1987-ben részt vettek a turnén: **Szolnoki Borbála, Szöllősné Monostori Jelena, Hruz Dénes (a Dűvő zenekar vezetője) és jómagam.**

A Wijnendaleban eltöltött napok újra sok szép emléket hoztak számunkra. A fesztivált jól szervezett, minden részletében kidolgozott forgatókönyv szerint bonyolították, s a szervezők felkészültek voltak arra is, hogy a fesztivál ideje alatt – az előre jelzett esős időszak miatt – sátrakban, illetve zárt térben tervezték az előadások javát. A KA-DANS elnevezésű fesztiválon szerepeltek **angolok, argentinok, mexikóiak**, helybeliek és természetesen általunk Magyarország is képviseltette magát.

Jó volt érezni azt az összefogást, melyet ottlétünk alatt tapasztaltunk. Ez a kis település a rendezvény

idején sok embert megmozgatott, akik között egyszerű munkások, tanárok, a faluban sikeres vállalkozást magáénak tudó emberek dolgoztak a közös célért. A fesztiválsátorban a kiszolgálást, a sátor előtt a palacsintasütést családtagjaikkal közösen végezték, s anyagilag is támogatták a fesztivált, mi több: a csoporttagokat elszállásolták, vendégül látták.

Freddy Nauwycnk, a fesztivál igazgatója gratulált műsorunkhoz. A jó szereplést bizonyítja az is, hogy a 35 km-re lévő **Beernem** város fesztiválszervezője – ahol szintén felléptünk – 2007-re **meghívta** az együttest településük rendezvényére. Vendégszereplésünk idején találkoztunk más országbeli csoportokkal is. Egy **német** és egy **szerb** csoportvezető is jelezte, hogy nagyon tetszett a Nógrád Táncgyűttest műsora, szeretnék felvenni velünk a kapcsolatot, egy későbbi – saját országukban rendezendő – fesztivál kapcsán.

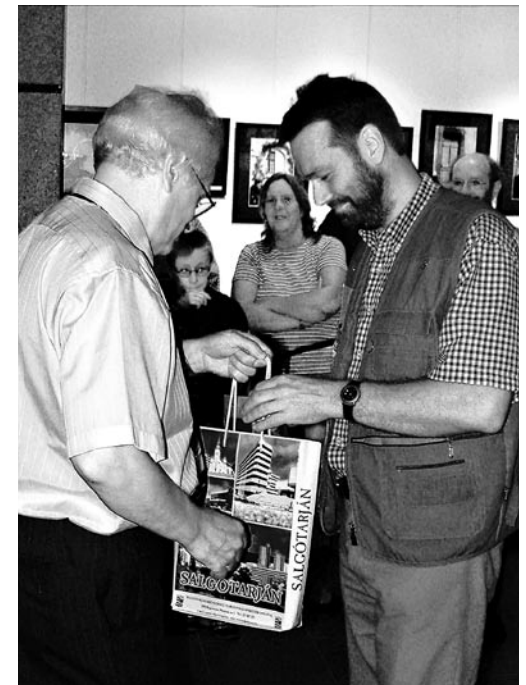
Jó hírünk tehát tovább terjed Európában. Hírünk, amely nem csupán Magyarországé, hanem Nógrád megyéé és Salgótarjáné. Azt gondolom, ennek örülni kell.

■ HOMOGÁNE TÓTH ILONA FELVÉTELE

■ HOMOGÁNE TÓTH ILONA FELVÉTELE

■ BÖVÍZ SÁNDORNÉ FELVÉTELE

■ Lesz-e folytatás?

A hét napi vendégeskedés alatt igazán jó barátokra találtunk Wijnendaléban. Megható volt számunkra, hogy egy kis falu milyen szeretettel fogadta az összesen mintegy kétszáz fős **argentín, mexikói, angol és magyar** vendégsereget. Ezért is volt nehéz a búcsú pillanata, ám abban a reményben köszöntünk el, hogy jövőre Salgótarjában találkozunk.

A SALGÓTARJÁNI FOTÓKLUB ERŐSÖDŐ HELYE EURÓPÁBAN

> VASKOR ISTVÁN

A Nógrád Megyei Fotóklub régen túlnőtte a megyehatárt. Országszerte, s több külföldi országban is letették már névjegyüket, legutóbb éppen Belgiumban. Az utazásról Homoga Józsefet, a klub vezetőjét kérdeztük.

Jó egy esztendeje, egy baráti kerti partin az éppen Salgótarjában pihenő wijnendalei (Belgium) fotóklub néhány tagja is jelen volt – említette Homoga József. – Azzal a nem titkolt szándékkal ültünk le az árnyas fák lombjai alá, hogy a beszélgetés során akár **kapcsolatfelvételre** kerülhet sor a salgótarjáni és a belgiumi kisváros fotóklubja között. Már ismerkedésünk kezdetén előkerültek a fotók, és érdeklődéssel figyeltük egymás munkáit **Henk van Stenkistével, a wijnendalei fotóklub egyik illusztris személyiségével.** Szó – szót, kép – képet követett, majd az elválásnál megállapodtunk egy közös, 2006-ban Tourhutban rendezendő fotókiállítás előkészítésében. A következő hónapokban sok internetes üzenetváltással sikerült a kiállítást megszervezni, a képek segítségével sokszor a nyelvi nehézségeken is úrrá tudtunk lenni.

■ **Hamarosan pedig következett a nagy utazás...**

2006. augusztus 10-én a **Nógrád Táncegyüttessel és a Dűvő zenekarral** együtt indulunk útnak Belgiumba, a Salgótarjától több mint 1600 km-re levő Wijnendaléba. A két művészeti csoport részt vett a 25. jubileumi folklór fesztiválon. A fesztivál kísérőrendezvénye volt a fotókiállítás, melyet **Norbert De Cuyper polgármester** szépszámu érdeklődő előtt nyitott meg. Az alkotásokat méltató és a két fotóklub kapcsolatát hangsúlyozó beszédéből az tűnt ki mindannyiunk számára, hogy Cuyper úr a fotót értő és szerető személyiség. Mint később kiderült, nem véletlen ez: a polgármester lelkes amatőr fotós.

■ **Gondolom felemelő érzés volt mindez.**

Igen. A megnyitó gondolatait követően az érdeklődők sokasága minden, a kiállításon bemutatott fotót hosszasan szemlélte és beszélgetésbe elegyedett a jelenlévő alkotóknak. Később ajándékkal kedveskedtünk a polgármesternek, valamint házigazdánk, **Dirk Tytecat klubvezetőnek és Henk barátunknak.** Nem mellékes, hogy a megnyitón fellépő Dűvő együttes műsora is nagy sikert aratott.

Amilyen kellemes élményekkel kezdődött, olyanokkal is folytatódott a fesztivál. A **Salgótarjáni Fotóklubot négyen képviseltük**, sok programon vettünk részt. Ezekről fotó- és videofelvételket készítettünk, melyek bemutatására a közeljövőben szeretnénk alkalmat találni.

■ **Mit láttak ezen kívül Belgiumból?**

Vendéglátóink szerveztek részünkre fotós programot is. Megismerkedtünk a világ egyik legszebb városának tartott **Brugge** óvárosi részével, **Ostendével**, a második világháború során szinte a földig lerombolt kikötővárossal, annak tengerpartjával, jacht kikötőjével. Részt vettünk a belga fotósok és családtagjaik által rendezett baráti beszélgetéseken is. Megállapodtunk abban, hogy 2007-ben négyen részt vesznek az általunk szervezendő fotótáborban, mely alkalmával fotókiállítást is rendezünk részükre. Nyugodt szívvel mondhatom, hogy a kapcsolatfelvétellel és a belgiumi bemutatkozással megerősítettük helyünket Európa fotós társadalmában, hiszen az eddig meglevő osztrák, német, szlovák és román kapcsolataink tovább bővültek.

KINŐTTE MAGÁT A CEREDI MŰVÉSZTELEP

> FÜRJESI CSABA

1996-ban civil kezdeményezésként, baráti társaság – képzőművészek, pedagógusok – indította útjára a Ceredi Művésztelepet. Az eltelt tíz év alatt Cereden **16 országból közel 150 képzőművész** volt részese programjainknak, és vitte el Nógrád híret **Svédországtól Ausztráliáig a világ számos országába.**

Az **Ars Longa Művészeti Egyesület** már a kezdetekben teljesítette azt a deklarált törekvését, miszerint a művésztelep munkájában meghívásos alapon, csak valóban képzett művész vehessen részt. Nem véletlen hát, hogy egy évtized alatt a különböző művészeti ágak képviselői, művelői váltak visszajáró alkotókká és alaptagokká. Festők, grafikusok és szobrászok mellett az üvegművészek, a zenészek, színészek, filmesek, fotósok, bábosok, irodalmárok és az elektronikus művészeti műfajok képviselői is létjogosultságot szereztek a művésztelepi alkotómunkában. Ez a **komplexitásra törekvés** térben is megvalósult. Immár ötödik éve együttműködünk **szlovákiai művészekkel**, nemcsak alkotói szinten, hanem, annak érdekében is, hogy az alkotások minél szélesebb körben eljussanak a közönséghez.

Az Ars Longa Művészeti Egyesület szervezésében a minden év augusztusában megrendezésre kerülő művésztelepen és az arra épülő modern művészeti fesztiválon sok-sok program valósult meg, így a **Cered Jazz, a performensz esték, Ceredi Bábfesztivál, a „Gizsmadór” nyári ifjúsági művészeti műhely, művészetpedagógiai szimpózium és továbbképzés, művészeti vacsorák.** Hasonló programokra további lehetőségek körvonalazódnak a számítógépes szobrászat, hangköltészet, közterületi tárlat, irodalmi est, színházi előadás, zenei produkció, film ősbemutatók területén.

Örömmelre a művésztelep „kinőtte” magát, az alkotók külföldön is bemutatkozhattak. Ennek előzményeként a jubileumi, tizedik rendezvényt megelőzően sikerült meghívni egy kilenc fős nemzetközi alkotócsoportot két hónapos bemutató kiállításra a **Nógrádi Történelmi Múzeumba, Salgótarjánba.** Az **angol, osztrák** és főleg **belga** ipar- és képzőművészek munkáiból álló tárlat közel 200 érdeklődő, valamint a kiállító művészek jelenlétében nyílt meg 2005 novemberében. A magas színvonalú és a közönség körében is nagy sikert aratott rendezvény után a szervezők megállapodtak további közös programok lebonyolításában. Ennek első lépéseként a ceredi alkotók **belgiumi bemutatkozására** nyílt lehetőség.

2006. júniusában **Eupenben, a Belgyumi Németek Minisztériumának Európa-termében** kezdődött a kiállítássorozat, melyen Isabelle Weykmans kulturális miniszter köszöntötte a megjelenteket. Hét művész zsűrizett alkotásai képviselték a Ceredi Művésztelepet, így **Bakos Ferenc grafikus, Bobály Attila szobrász, Fürjesi Csaba festő, Kovács Bodor Sándor filmes, Kun Cecília festő, Sánta László festő és Szentirmai László bábos** mutatkozott be a nagyközönségnek.

A sikeres kezdet után önálló kiállításokkal folytatódik idén a „túra”, melynek az Antwerpen melletti Brasschaat Kastély galériája lesz a házigazdája. 2007-ben Brüsszelben folytatódik a kollektív kiállítássorozat. A belga szervezők lehetőséget adnak a magyar művészeknek önálló kiállításokra is.

(A felvételek a belgyumi Eupenben készültek.)

